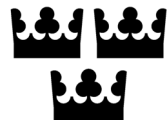

Internationell samverkan

5

Förslag till statsbudget för 2003

Internationell samverkan

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	7
2	Internationell samverkan.....	9
2.1	Omfattning.....	9
2.2	Utgiftsutvecklingen.....	9
3	Utrikes- och säkerhetspolitik	11
3.1	Omfattning	11
3.2	Utgiftsutveckling.....	12
3.3	Mål.....	12
3.4	Politikens inriktning	12
3.5	Insatser	19
3.6	Resultatbedömning	31
3.7	Revisionens iakttagelser	32
3.8	Budgetförslag.....	32
3.8.1	5:1 Nordiskt samarbete.....	32
3.8.2	5:2 Ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. samt diverse kostnader för rättsväsendet.....	33
3.8.3	5:3 Bidrag till vissa internationella organisationer	33
3.8.4	5:4 Nordiska ministerrådet	36
3.8.5	5:5 Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD).....	37
3.8.6	5:6 Fredsfrämjande verksamhet.....	38
3.8.7	5:7 Svenska institutet	40
3.8.8	5:8 Övrig information om Sverige i utlandet.....	42
3.8.9	5:9 Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området	42
3.8.10	5:10 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling.....	43
3.8.11	5:11 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI).....	43
3.8.12	5:12 Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet	44
3.8.13	5:13 Utrikespolitiska institutet.....	45
3.8.14	5:14 Forsknings-, utrednings- och projektverksamhet av särskild utrikes- och säkerhetspolitisk betydelse.....	46

3.8.15	5:15 Inspektionen för strategiska produkter.....	47
3.8.16	5:16 Europainformation m.m.....	48
3.8.17	5:17 Föreningen Norden.....	49

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	7
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet.....	9
2.2 Härledning av ramnivån 2003–2005, utgiftsområde 5 Internationell samverkan ...	9
3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 5	12
3.2 Anslagsutveckling	32
3.3 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:1 Nordiskt samarbete.....	32
3.4 Anslagsutveckling	33
3.5 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för Ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. samt diverse kostnader för rättsväsendet.....	33
3.6 Anslagsutveckling	33
3.7 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5.3 Bidrag till vissa internationella organisationer.....	36
3.8 Anslagsutveckling	36
3.9 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:4 Nordiska ministerrådet.....	37
3.10 Anslagsutveckling	37
3.11 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:5 Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD).....	38
3.12 Anslagsutveckling	38
3.13 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	39
3.14 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:6 Fredsfrämjande verksamhet.....	40
3.15 Anslagsutveckling	40
3.16 Uppdragsverksamhet	41
3.17 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:7 Svenska institutet	41
3.18 Anslagsutveckling	42
3.19 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:8 Övrig information om Sverige i utlandet	42
3.20 Anslagsutveckling	42
3.21 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:9 Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området	43
3.22 Anslagsutveckling	43
3.23 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:10 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling	43
3.24 Anslagsutveckling	43
3.25 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:11 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI).....	44
3.26 Anslagsutveckling	44
3.27 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:12 Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet.....	45
3.28 Anslagsutveckling	45
3.29 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:13 Utrikespolitiska institutet	46
3.30 Anslagsutveckling	46

3.31 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:14 Forsknings-, utrednings- och projektverksamhet av särskild utrikes- och säkerhetspolitisk betydelse...	47
3.32 Anslagsutveckling.....	47
3.33 Offentligrättslig verksamhet.....	47
3.34 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:15 Inspektionen för strategiska produkter	48
3.35 Anslagsutveckling.....	48
3.36 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:16 Europainformation m.m.....	49
3.37 Anslagsutveckling.....	49
3.38 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:17 Föreningen Norden.....	49

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att under 2003, för ramanslaget 5:6 *Fredsfrämjande verksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 135 000 000 kronor efter år 2003 (avsnitt 3.8.6),
2. för budgetåret 2003 anvisar anslagen under utgiftsområde 5 *Internationell samverkan* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
5:1 Nordiskt samarbete	ramanslag	1 594
5:2 Ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. samt diverse kostnader för rättsväsendet	ramanslag	5 396
5:3 Bidrag till vissa internationella organisationer	ramanslag	595 239
5:4 Nordiska ministerrådet	ramanslag	325 477
5:5 Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD)	ramanslag	36 855
5:6 Fredsfrämjande verksamhet	ramanslag	133 958
5:7 Svenska institutet	ramanslag	66 818
5:8 Övrig information om Sverige i utlandet	ramanslag	8 535
5:9 Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området	ramanslag	1 659
5:10 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling	ramanslag	9 000
5:11 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	obetecknat anslag	26 053
5:12 Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet	ramanslag	12 992
5:13 Utrikespolitiska Institutet	obetecknat anslag	13 490
5:14 Forskningsverksamhet av särskild utrikes- och säkerhetspolitisk betydelse	ramanslag	3 224
5:15 Inspektionen för strategiska produkter	ramanslag	20 693
5:16 Europainformation m.m.	ramanslag	16 000
5:17 Föreningen Norden	ramanslag	7 528
Summa		1 284 511

2 Internationell samverkan

2.1 Omfattning

Utgiftsområdet Internationell samverkan omfattar politikområdet Utrikes- och säkerhetspolitik.

2.2 Utgiftsutvecklingen

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2001 ¹	Anslag 2002 ²	Utgifts- prognos 2002	Förslag anslag 2003	Beräknat anslag 2004
Politikområde 5	3 015	1 315	1 365	1 285	1 282
Totalt för utgiftsområde 5	3 015	1 315	1 365	1 285	1 282

¹ Inklusive Utrikesförvaltningen, utfallet för utrikesförvaltningens anslag uppgick år 2001 till 1 855. Från och med år 2002 finansieras utrikesförvaltningen från utgiftsområde 1 anslaget 90:6 Regeringskansliet m.m.

² Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med 2002 års ekonomiska vårproposition och förslag till tilläggsbudget i denna proposition.

Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2003–2005
utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Miljoner kronor

	2003	2004
Anvisat 2002 i 2002 års statbudget ¹	1 315	1 315
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ²	-42	-43
Beslut	12	10
Ny ramnivå	1 285	1 282

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget i samband med 2002 års ekonomiska vårproposition och förslag till tilläggsbudget i denna proposition.

² Inklusive valutaomräkning

3 Utrikes- och säkerhetspolitik

3.1 Omfattning

Politikområdet Utrikes- och säkerhetspolitik består av 17 anslag fördelade på följande delområden: Internationella organisationer, fredsfrämjande verksamhet, information om Sverige i utlandet, nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor samt övriga utrikespolitiska frågor. Inom politikområdet verkar tre myndigheter: Svenska institutet och Inspektionen för strategiska produkter samt Folke Bernadotteakademien.

Politikområdets verksamhet omfattar frågor som gäller Sveriges förhållande till och överenskommelser med andra stater och internationella organisationer. Nedan följer en kort beskrivning av den verksamhet som bedrivs inom politikområdet.

Internationella organisationer omfattar Sveriges obligatoriska bidrag till vissa internationella organisationer, i första hand Förenta nationerna (FN), Europarådet, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken inom EU (GUSP), Nordiska ministerrådet och Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). Fredsfrämjande verksamhet omfattar deltagande i fredsfrämjande insatser, i första hand inom ramen för FN, OSSE, samt EU.

Information om Sverige i utlandet omfattar dels Svenska institutet vars verksamhet syftar till

att sprida kunskap om Sverige i utlandet och svara för utbyte med andra länder inom kultur, utbildning, forskning och samhällsliv, dels anslaget Övrig information om Sverige i utlandet som fördelas på de svenska utlandsmyndigheternas press-, informations- och kulturutbytesverksamhet.

Nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor omfattar anslag vilka finansierar information och forskning om nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor. Syftet är att ta fram och föra ut studier och utredningar som dels kan utgöra den tekniska vetenskapliga sakkunskap som är nödvändig i internationella förhandlingar i det pågående nedrustningsarbetet, dels öka allmänhetens engagemang och förståelse för nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor.

Övriga utrikespolitiska frågor omfattar anslagen: Inspektionen för strategiska produkter med syfte att ansvara för kontroll av krigsmaterial och strategiska produkter, Europainformation m.m. som finansierar EU-information vid UD:s press- och informationsenhet och den parlamentariska kommittén för debatt om Europeiska unionens utveckling och framtid inför 2004 års regeringskonferens, och anslaget Föreningen Norden. Under politikområdet återfinns även vissa kostnader för Sveriges deltagande i det nordiska samarbetet och ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet samt diverse kostnader för rättsväsendet.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 5

Miljoner kronor

	Utfall 2001 ¹	Anslag 2002 ²	Utgifts- prognos 2002	Förslag anslag 2003	Beräknat anslag 2004
5:1 Nordiskt samarbete ¹	1,0	1,6	1,5	1,6	1,6
5:2 Ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. samt diverse kostnader för rättsväsendet	2,9	2,8	5,9	5,4	5,4
5:3 Bidrag till vissa internationella organisationer	540,7	666,4	621,0	595,2	595,5
5:4 Nordiska ministerrådet	292,4	328,8	313,4	325,5	325,5
5:5 Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD)	25,7	34,1	33,6	36,9	39,9
5:6 Fredsfrämjande verksamhet	119,5	102,7	189,5	134,0	131,9
5:7 Svenska institutet	57,1	64,3	65,3	66,8	68,3
5:8 Övrig information om Sverige i utlandet	14,9	9,3	11,5	8,5	7,3
5:9 Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området	2,4	1,7	3,3	1,7	1,7
5:10 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling	8,7	9,0	9,3	9,0	9,0
5:11 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	21,4	22,0	22,0	26,0	26,0
5:12 Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet	10,0	11,7	11,6	13,0	13,0
5:13 Utrikespolitiska Institutet	11,7	10,8	10,8	13,5	11,1
5:14 Forskningsverksamhet av särskild utrikes- och säkerhetspolitisk betydelse	4,3	6,0	6,3	3,2	5,6
5:15 Inspektionen för strategiska produkter	18,3	20,3	19,6	20,7	21,2
5:16 Europainformation m.m.	22,5	16,8	16,6	16,0	12,0
5:17 Föreningen Norden	7,1	7,1	7,0	7,5	7,5
Totalt för utgiftsområde 5	1 160,6	1 315,4	1 348,2	1 284,5	1 282,2

¹ Exklusive Utrikesförvaltningen, utfallet för Utrikesförvaltningens anslag uppgick år 2001 till 1 855. Från och med år 2002 finansieras utrikesförvaltningen från utgiftsområde 1 anslaget 90:6 Regeringskansliet m.m.

² Inklusive förslag till tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2003.

3.3 Mål

Målet för politikområdet är att säkerställa Sveriges intressen i förbindelserna med andra länder.

3.4 Politikens inriktning

Villkoren för internationellt samarbete har förändrats. Regeringen lade i samsyn med en majoritet i Riksdagen fram en ny beskrivning av

vår säkerhetspolitiska linje. Nyckelmeningen var att Sverige är militärt alliansfritt, samtidigt som vikten av internationell samverkan för att möta hot mot fred och säkerhet framhölls. Samling skedde internationellt kring gemensamma fördömanden och diskussioner om hur terrorism skall bekämpas.

Det gångna året påverkades i hög grad av terrorattackerna i New York och Washington den 11 september 2001, och den process som följde som reaktion från det internationella samfundet.

Sveriges utveckling och säkerhet är nära förbunden med andra länders. Den snabba globaliseringen av ekonomi och informationsteknologi ökar vårt beroende av omvärlden. Våra medlemskap i Europeiska unionen (EU) och i olika internationella organisationer ger oss större möjligheter att påverka den internationella utvecklingen.

EU är den främsta drivkraften i den europeiska integrationen och samarbetet till förmån för ekonomisk och social utveckling, befastande av demokratin och långsiktig fred och säkerhet. I det senare arbetet spelar också

Organisationen för samarbete och säkerhet i Europa (OSSE) en viktig roll, liksom Förenta nationerna (FN) som globalt har en central roll i svensk utrikespolitik.

De erfarenheter och kunskaper som det svenska ordförandeskapet i EU:s ministerråd gav oss har varit till stor nytta i vårt arbete för ett fortsatt aktivt EU-medlemskap. Sverige skall vara drivande för att ytterligare öka samstämmigheten i unionens yttre förbindelser och samsynen i den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (GUSP) liksom för att stärka den europeiska integrationen i stort. Sverige skall gå i täten för utvecklingen på den inre marknaden och för frihandel och öppnare gränser i arbetet inom EU:s gemensamma handelspolitik. Detta är en viktig del av vårt lands strävanden att uppnå hög tillväxt, låg inflation samt att öka sysselsättningsgraden. Sverige skall aktivt verka för en gemensam asyl- och migrationspolitik, som lever upp till högt ställda krav på humanitet, solidaritet och rättssäkerhet.

Förhandlingarna om EU:s utvidgning har gjort stora framsteg. Målsättningen är att förhandlingarna skall senast i slutet av 2002 slutföras med de kandidatländer som är redo. Utifrån Europeiska kommissionens rekommendationer skall Europeiska rådet vid sitt möte i Bryssel i år besluta med vilka kandidatländer förhandlingarna kan avslutas före årsskiftet. Målet är att de första länderna skall kunna delta som medlemmar i valet till Europaparlamentet 2004.

Arbetet med utvidgningsfrågorna kommer fortsatt att ha hög prioritet. Det är angeläget att processen fortskrider i enlighet med tidsplanen från Göteborg. Förhandlingarnas slutskede kommer att domineras av förhandlingskapiteln Jordbruk, Regionalpolitik samt Finansiella och budgetära bestämmelser. Utvidgningen måste rymmas inom de befintliga ramar som ges av det

finansiella perspektivet. När anslutningsfördraget undertecknats och de blivande medlemsstaterna blivit observatörer i Europeiska unionens råd ger detta ytterligare anledning för Sverige att intensivifiera samarbetet med de blivande medlemsstaterna i olika frågor på unionens dagordning. Att nå samsyn med dessa länder på av Sverige prioriterade områden blir mycket angeläget i en utvidgad union och kräver målmedvetna ansträngningar.

Europeiska rådet inledde i Helsingfors i december 1999 en reformprocess av ministerrådet. Vid Europeiska rådets möte i Sevilla 21-22 juni 2002 fattades beslut om en rad reformer av rådets arbete mot bakgrund av de förslag som ordförandeskapet hade lagt fram. Sverige hade bidragit aktivt med förslag på flertalet av punkterna. Beslutet innebär bl.a. att ett långsiktigt och övergripande arbetsprogram för EU införs och att ett årligt program för rådets verksamhet införs. Beslutet innebär vidare att ett nytt råd inrättas för allmänna frågor och yttre förbindelser som skall ha två huvudsakliga verksamhetsområden; ett för bl.a. förberedelse av Europeiska rådets möten, de institutionella och administrativa frågorna, övergripande ärenden som påverkar flera av unionens politikområden, samt ett för GUSP inklusive Europeiska säkerhets- och försvarspolitik (ESFP), utrikeshandeln, utvecklingssamarbete, migration och asyl samt humanitärt bistånd. Beslutet innebär också att antalet rådssammansättningar minskas från nuvarande sexton till nio. Rådet uppmanade också det tillträdande danska ordförandeskapet att lägga fram en första rapport för Europeiska rådet i december 2002 om det nuvarande systemet med halvårsvis roterande ordförandeskap och språkanvändningen inför en utvidgad union.

Vid Europeiska rådets möte i Nice i december 2000 antogs en förklaring om behovet av en bredare och djupare diskussion om EU:s framtida utveckling med sikte på en ny regeringskonferens som ska sammankallas 2004. Vid Europeiska rådets möte i Laeken i december 2001 antogs en förklaring om att sammankalla ett konvent med företrädare för medlemsstaternas och kandidatländernas regeringar, de nationella parlamenten, Europaparlamentet och Europeiska kommissionen. Detta konvent kommer att ha som uppgift att utarbeta alternativ eller rekommendationer som kommer att läggas fram inför regeringskonferensen 2004. På svenskt initiativ innehåller förklaringen även ett krav på att över-

våga frågan om Europeiska gemenskapen skall ansluta sig till Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Konventet höll sin inledande session den 28 februari och skall enligt Laekenförklaringen pågå ett år. Under våren 2002 har konventet diskuterat unionens uppgifter, kompetensfördelningen mellan EU och medlemsstaterna, instrumenten för att utföra uppgifterna, rätts- och inrikesfrågor samt de nationella parlamentens roll. Konventet har även haft möten med företrädare för det civila samhället.

Utvecklingen av den ekonomiska och monetära unionen (EMU) var ett avgörande steg mot ökad integration mellan EU:s medlemsstater. Dess framgång är av största vikt för hela Europa. Ett svenskt deltagande kommer att underställas svenska folket för avgörande.

Det senaste decenniets krig och tragedier på Balkan har ställt EU:s utrikes- och säkerhetspolitiska arbete på prov och ökat medvetenheten om behovet av gemensamma insatser. Risken för ett förödande stormaktskrig i Europa har dock upphört för överskådlig tid och Sveriges säkerhetspolitiska läge är tryggare än på mycket länge.

Att medverka till krishantering och förebyggande av väpnade konflikter blir en alltmer central uppgift för svensk utrikespolitik i Europa och globalt. I ljuset av att fattigdom ofta finns med som orsak till våld och konflikter, i såväl hem som inom samhällen och länder, spelar det svenska utvecklingssamarbetet en viktig roll i denna uppgift. Regeringen kommer att verka för att EU fortsätter att stärka sin förmåga att på ett effektivt och samstämmigt sätt förebygga väpnade konflikter för att på så vis aktivt bidra till att genomföra det EU-program som antogs i Göteborg i juni 2001. Sverige deltar aktivt i arbetet med att utveckla den europeiska säkerhets- och försvarspolitiken (ESFP) inom EU, liksom Förenta nationernas (FN) fredsfrämjande kapacitet. I och med den förklaring som gjordes av Europeiska rådet i Laeken, att ESFP nu har en förmåga att börja genomföra krishanteringsinsatser, kan arbetet sägas ha gått in i en ny fas. Diskussionerna om arrangemang för samarbetet mellan EU och Nato fortsätter, och det återstår ännu delvis att fastställa hur dessa arrangemang skall utformas.

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), är genom sitt breda säkerhetsbegrepp och vida medlemskrets ett viktigt in-

strument för att skapa långsiktig säkerhet i Europa. Genom samarbetet i Euroatlantiska partnerskapsrådet (EAPR) och Partnerskap för fred (PFF) bidrar Sverige till Natos fredsfrämjande verksamhet. Sverige stödjer också Europarådets arbete med att främja mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer.

Nato förblir den viktigaste militära samarbetsorganisationen i Europa. Vid Natos toppmöte i Prag i november kommer beslut att fattas om en stor utvidgning, sannolikt omfattande bl.a. Estland, Lettland och Litauen. Nato har etablerat en närmare samarbete med Ryssland genom instiftande av det nya Nato-Rysslandsrådet i maj 2002. Kärnan i alliansen förblir dock de ömsesidiga försvarsgarantierna i Washingtonfördragets art 5. De utlöstes för första gången efter terrorattentatet den 11 september 2001. En förbättrad förmåga att möta terrorism har också blivit en central fråga för Natos utveckling. Arbetet för att förebygga konflikter som hittills haft en tyngdpunkt på Balkan, utvidgas i allt högre grad till att omfatta Centralasien, Kaukasus och länderna kring Medelhavet. De praktiska instrumenten inom Euroatlantiska partnerskapsrådet (EAPR) och Partnerskap för Fred (PFF), där Sverige medverkar, är viktiga inslag i detta arbete.

Samarbetet med våra grannar i Norden, i Östersjöområdet och i Barentsregionen har en särställning i svensk utrikespolitik. Områdets integration i ett brett europeiskt samarbete är av stor ekonomisk och säkerhetspolitisk betydelse för Sverige.

Att stärka Rysslands band med europeiska och euroatlantiska samarbetsstrukturer, baserat på gemensamma intressen och värderingar, är ett grundläggande säkerhetspolitiskt intresse för Sverige. Rysslands demokratisering, modernisering och inlemmande i världsekonomin är av särskild vikt. Arbetet med att utveckla ett gemensamt europeiskt ekonomiskt område mellan EU och Ryssland bör ges prioritet. Av speciell vikt i detta arbete är lagharmonisering på utvalda områden såsom t.ex. tekniska regler. Ytterligare stärkta relationer mellan EU respektive Nato och Ryssland, baserat på gemensamma intressen och värderingar, och rysk förankring i ett brett europeiskt säkerhetssamarbete är en förutsättning för framväxten av en långsiktig och stabil europeisk säkerhetsordning. Vårt säkerhetsfrämjande samarbete med Estland, Lettland,

Litauen, Ryssland och Ukraina är centralt i vår Östersjöpolitik.

Folkrätten intar en central plats i den svenska utrikespolitiken och utgör en grund för vår principiella handlingslinje. Den är också en förutsättning för internationellt utbyte. Genom det ständigt ökande internationella samarbetet, som bedrivs inom folkrättsliga ramar och ofta utmynnar i nya folkrättsliga avtal, är den en nödvändig del av alla politikområden.

De mänskliga rättigheterna och individens säkerhet ökar i politisk betydelse. Mänskliga rättigheter angår alla och är en gemensam angelägenhet för världssamfundet. Försvaret av människans värdighet, frihet och trygghet genom stärkt respekt för folkrätten och de mänskliga rättigheterna, främjande av demokrati och rättfärdig ekonomisk och social utveckling är ett viktigt motiv i arbetet för att förebygga kriser och väpnade konflikter. Folkrätten och främjandet av mänskliga rättigheter är ledstjärnor i svensk utrikespolitik och måste genomsyra hela vårt agerande. Som ett led i detta har regeringen inrättat en folkrättsdelegation som skall analysera den humanitära rättens utveckling i syfte att arbeta fram förslag till svenska ställningstaganden och initiativ. En annan del i detta är att utrikesdepartementet ser över sin organisation för att ytterligare stärka Sveriges arbete med att främja de mänskliga rättigheterna.

Förenta Nationernas generalsekreterare Kofi Annan lade i sin Nobelföreläsning i samband med mottagandet av fredspriset i Oslo i december 2001 fast tre framtidsprioriteringar för FN, som stämmer väl överens med prioriteringarna i den svenska utrikespolitiken. Dessa är att utrota fattigdomen i världen, att förebygga väpnade konflikter samt att verka för en demokratisk utveckling.

Den största utmaningen för utvecklingsarbetet i dag ligger i bättre samarbete och ökad samstämmighet mellan relevanta politikområden i arbetet med att bekämpa fattigdom. Kravet på ökad samstämmighet gäller hos, och mellan, multilaterala och bilaterala aktörer. Den parlamentariska utredningen för en samlad svensk politik för global utveckling (GLOBKOM) överlämnade i mars 2002 betänkandet "En rättvisare värld utan fattigdom". Utvecklingsfrågor behandlas närmare under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Vid den internationella konferensen om utvecklingsfinansiering som hölls i Monterrey i

Mexico, i mars 2002 kom världens stater överens om en strategi för att mobilisera resurser för utveckling. Det var första gången som världssamfundet enades om ett slutdokument som präglas av en utvecklingssyn som inkluderar mobilisering av inhemska resurser, investeringar, handel, bistånd, skulder, globala styrfrågor på det ekonomiska området inklusive den finansiella arkitekturen. Vid mötet deltog aktörer från den privata sektorn, och FN och de multilaterala finansierings- och handelsorganisationerna WTO, Världsbanken och Internationella valutafonden diskuterade för första gången tillsammans den kritiska frågan om utvecklingsfinansiering.

Vid världstoppmötet för hållbar utveckling i Johannesburg i augusti-september 2002 förenades ekonomiska, sociala och miljöfrågorna. Vid detta möte, tio år efter den stora miljökonferensen i Rio 1992, underströks att hållbar utveckling inte kan uppnås utan att dessa tre frågeställningar ses i ett sammanhang. Stor samsyn rådde om att värnandet om miljön utgör en nödvändig förutsättning för fattigdomsbekämpning. Mötet i Johannesburg gav också möjlighet att lyfta fram handelns positiva bidrag till hållbar utveckling, men även hur negativa konsekvenser kan begränsas så att en ökad handel inte undergräver målet om en hållbar utveckling.

Den internationella politiska utvecklingen har i många avseenden varit hoppningivande det senaste decenniet. Antalet mellanstatliga krig har minskat och viktiga framgångar har nåtts i kampen för kärnvapenedrustning, där Sverige, tillsammans med andra likasinnade länder varit pådrivande. Möjligheterna för internationell samverkan har ökat och mänskliga rättigheter och individens säkerhet har kommit i fokus som gemensamma angelägenheter. Samtidigt finns oroande tecken. Hotet från kärnvapen och andra massförstörelsevapen är långt ifrån borta. Risken för spridning består och nya initiativ och system väcker fruktan för en ny rustningsspiral. Inomstatliga konflikter, övergrepp och etnisk rensning har skapat stort humanitärt lidande. FN behöver reformeras och moderniseras för att komma till rätta med de stora problem organisationen brottas med.

Att stärka den afrikanska kapaciteten för konflikthantering i samverkan med FN, EU och afrikanska organisationer är ett centralt mål för Sveriges politik i Afrika.

Det vidgade säkerhetsbegreppet i internationella sammanhang har satt den latenta konflikten

mellan staters suveränitet och krav på internationella ingripanden för att förhindra humanitära katastrofer i förgrunden inom FN.

I de svenska övervägandena om formerna för fredsframtvängande militära insatser väger folkrätten och vikten att slå vakt om FN:s säkerhetsråds auktoritet mycket tungt. Det är säkerhetsrådet som enligt FN-stadgan har till uppgift att besluta om militär våldsanvändning för andra ändamål än självförsvar. Alla möjligheter till fredlig lösning måste först vara uttömda. Våldsanvändning utan nödvändigt säkerhetsrådsmandat riskerar att försvaga den internationella rättsordningen. Men nödvändiga åtgärder för att förhindra systematiska kränkningar av mänskliga rättigheter får inte heller stoppas av ett veto eller hot om veto. Då undermineras rådets och FN:s ställning. Världssamfundet kan inte stå passivt inför sådana humanitära katastrofer. Frågan om hur man skall agera måste prövas från fall till fall. Långsiktiga och principiella aspekter måste också beaktas och det folkrättsliga regelverket utvecklas.

De ständiga medlemmarna har ett särskilt ansvar för FN:s säkerhetsråds förmåga att agera och bör så långt som möjligt avstå från att använda vetot eller hota med detta. Ett första steg vore att begränsa vetorätten till fredsframtvängande insatser. Det ekonomiska och sociala rådet och FN:s generalförsamling har också viktiga uppgifter när det gäller att bearbeta underliggande konfliktorsaker samt att verka för långsiktiga och fredliga lösningar i länder och regioner med latent eller reella väpnade konflikter.

Samtidigt som FN-missionerna och de av FN mandaterade fredsbevarande missionerna åter ökar till antal och omfattning brottas verksamheten alltjämt med allvarliga problem. Bristande politisk vilja och knappa resurser försvårar för FN att fullt ut spela den centrala roll som dess medlemsstater ger organisationen i FN-stadgan. Terrordåden den 11 september 2001 medförde att den amerikanska kongressen tillät betalning av drygt hälften av Förenta staternas skuld till FN vilket medfört att organisationen för första gången på länge inte behöver bekymra sig över det dagliga kassaflödet, vilket bör underlätta det fortsatta arbetet med att reformera olika delar av FN:s verksamhet. FN:s Millenniumdeklaration är en grundläggande utgångspunkt för det fortsatta reformarbetet. Angeläget är bl.a. att reformera budgetbehandlingen för fredsbevarande

operationer och uppnå bättre samordning och samarbete mellan FN:s fackorgan.

Viktiga initiativ har tagits, inte minst av generalsekreterare Kofi Annan, för en genomgripande reformering av FN, bland annat inom dess fredsbevarande verksamhet. Sverige stödjer de rekommendationer om förbättringar som lagts fram i den så kallade Brahimirapporten. Särskilt betydelsefullt i sammanhanget vore en reform av säkerhetsrådet, bland annat så att dess sammansättning bättre avspeglar hela FN:s medlemskrets.

Samtidigt som det är viktigt att slå vakt om FN:s och dess säkerhetsråds auktoritet vad gäller ansvaret för beslut om insatser för internationell fred och säkerhet har det blivit allt tydligare att det internationella samfundets olika aktörer måste utveckla sin kapacitet och beredskap att med gemensamma resurser ingripa i krisområden och förebygga väpnade konflikter. Irakkonfliktens hantering i FN är ett exempel på detta. Sverige har agerat för att frågor som Irakkonflikten skall behandlas på multilateral bas i FN och dess säkerhetsråd. Ett vidgat säkerhetsbegrepp har allt mer vunnit gehör med ökat fokus på enskilda människors säkerhet och respekten för mänskliga rättigheter.

FN har agerat slagkraftigt och snabbt efter terrordåden den 11 september 2001. FN utgör idag det främsta forumet för terroristbekämpning. Generalförsamlingen antog dagen efter terrordåden, den 12 september, resolution 56/1 som fördömer terrorism. I generalförsamlingen har också förts en debatt om kampen mot terrorism, som visade på ett entydigt stöd från alla FN:s medlemsstater. Säkerhetsrådet har enhälligt antagit två sådana resolutioner, 1368 och 1373.

Resolution 1368 kopplar rätten till självförsvar till internationella storskaliga terroristattacker och markerar därigenom att kampen mot terrorism inte kan föras enbart på traditionella juridiska vägar, utan lyfter frågan till en säkerhetspolitisk nivå med militär dimension. Resolution 1373 kräver rättsliga åtgärder mot dem som finansierar, planerar, förbereder och genomför terroristdåd. Resolutionen innebär också att finansiella tillgångar skall spärras. Inom FN pågår arbetet med att utarbeta en ny allmän konvention mot internationell terrorism. Sverige deltar aktivt i detta arbete.

Sverige stödjer FN i det viktiga arbetet med terrorismbekämpning. Det är därvid angeläget

att säkerställa att rättssäkerheten fungerar, att säkerhetsrådets förmåga att agera snabbt inte begränsas samt att sanktionsinstrumentet inte urholkas. Kärnfrågan består i att kunna kombinera snabba och effektiva beslut av sanktionskommittén med upprätthållandet av respekten för individens rättssäkerhet, utan att sanktionskommittén för den skull uppträder som en domstol.

I en tid av global ekonomi, information och rörlighet ökar behovet av en gemensam värderingsgrund. För Sverige är därför stödet till FN och reformeringen av FN-systemet inklusive säkerhetsrådet en prioriterad utrikespolitisk uppgift.

Terrorattackerna den 11 september 2001, den därpå följande vågen i Förenta staterna av brev preparerade med mjältbrandssporer och de avslöjade planerna på terrorangrepp med massförstörelsevapen, har med tydlighet understrukit att hotet från massförstörelsevapen inte försvann med det kalla kriget. Med en ökad insikt om betydelsen av att hindra spridning av massförstörelsevapen till stater eller icke-statliga grupper följer även att lyfta fram betydelsen av nedrustnings- och ickespridningsinsatser. Både inom ramen för nuvarande och framtida multilaterala arrangemang samt genom bilaterala lösningar i samarbete med andra stater.

De internationella nedrustningsansträngningarna måste fortsätta. Förbättringen av den internationella säkerhetspolitiska situationen det senaste decenniet har öppnat nya möjligheter men minskar inte nödvändigheten av att nedrustnings- och icke-spridningsarbetet bedrivs med fortsatt intensitet.

Målet är att under strikt och effektiv kontroll fullständigt avskaffa massförstörelsevapen. Irreversibilitet är i detta sammanhang ett nyckelbegrepp och omöjliggör att dessa vapen enbart ställs i lager och förråd för att sedan återigen kunna tas i operativt bruk när innehavarna av dessa vapen anser det nödvändigt.

Icke-spridningsavtalet för kärnvapen (NPT) understryker det nära sambandet mellan icke-spridning och nedrustning och utgör hörnstenen i de internationella nedrustnings- och icke-spridningssträvandena. Tre i sammanhanget viktiga länder – Israel, Indien och Pakistan – står fortsatt utanför avtalet. De fem officiella kärnvapenstaterna bekräftade i samband med översynskonferensen för NPT år 2000 sitt åtagande att fullständigt avveckla sina kärnvapenarsenaler,

utan att det villkoras till allmän och fullständig nedrustning. Man kom även överens om ytterligare ett antal konkreta utfästelser och steg för kärnvapennedrustning. Åtagandena - som gjordes i dialog med den så kallade Ny agendakoalitionen där Sverige tillsammans med sex andra länder ingår - gav en bra grund för det fortsatta arbetet för kärnvapennedrustning.

Fördraget om fullständigt förbud mot kärnsprängningar (CTBT) har ännu inte kunnat träda i kraft. Sverige beklagar att den amerikanska senaten inte ratificerat avtalet samt att den amerikanska administrationen beslutat att inte lägga fram avtalet på nytt till senaten för ratifikation. Det är även mycket beklagligt att viktiga stater som Kina inte har ratificerat avtalet, och att Indien, Pakistan och Nordkorea inte ens har undertecknat det.

Spridningen av ballistiska missiler och missilteknologi oroar och har lett till ökade internationella ansträngningar för att komma till rätta med denna problematik.

Vårt engagemang på exportkontrollområdet syftar till att främja global säkerhet dels genom att stävja spridning av produkter och teknologier som kan användas till framställning av massförstörelsevapen och ballistiska missiler, dels genom att utöva en restriktiv krigsmaterielexportpolitik. Händelseutvecklingen under hösten år 2001 har föranlett ett intensifierat internationellt samarbete. Exportkontrollregimerna, som tidigare huvudsakligen inriktades på att stävja spridning av massförstörelsevapen till statliga aktörer, utvecklas nu så att de även omfattar spridningsrisker som involverar icke-statliga aktörer.

Nedrustnings- och ickespridningsarbetet vad gäller biologiska och kemiska vapen måste fullföljas. Det är av stor vikt att parterna respekterar de tidsgränser för destruktion av kemiska vapen som är utsatta i C-vapenkonventionen. Sverige beklagar att parterna till B-vapenkonventionen (BTWC) inte kunde enas under 2001 om ett protokoll för att stärka kontrollen av efterlevnaden av konventionen. Sverige är fortsatt övertygat om att B-vapenkonventionen behöver stärkas i detta hänseende och kommer även fortsatt, tillsammans med EU, att verka för en sådan utveckling.

Arbetet med att förstärka och utveckla den internationella konvention (CCW) som förbjuder eller begränsar användningen av särskilda konventionella vapen kommer att fortsätta under 2003. Ammunition, bomber och granater

som inte exploderat som avsett utan istället ligger kvar på marknaden utgör en stor risk för människor även efter att den väpnade konflikten upphört. Den humanitära problematiken är snarlik den som antipersonella minor ger upphov till.

Globaliseringen av ekonomi, informationsteknologi och idéer skapar ökat välstånd och nya möjligheter både i industri- och utvecklingsländer. Styrkan hos de globalt verkande marknadskrafterna ställer allt tydligare krav på internationellt politiskt samarbete för att hävda gemensamma intressen till försvar av miljön, kulturell mångfald och ekonomisk och social utveckling.

Sverige skall gå i främsta ledet i arbetet för en rättvis globalisering. I organisationer som Världshandelsorganisationen (WTO), OECD, och FN:s konferens om handel och utveckling (UNCTAD) innebär detta att Sverige ska verka för öppna, stabila, rättvisa och legitima regler för världshandeln. Lanseringen av Dohadagordningen för utveckling, vid WTO:s ministermöte i Doha, Qatar, i november 2001 var en viktig händelse i detta arbete. Vid ministerkonferensen godkändes även Kinas och Taiwans anslutning till WTO, vilka innebar en historisk utvidgning av WTO. Dohadagordningen för utveckling speglar en insikt om behovet att förnya den globala handelspolitiken, och särskilt integrera utvecklingsperspektiven i det globala handelsregelverket. Ett viktigt steg för den globala solidariteten togs inom EU under det svenska ordförandeskapet i och med beslutet om tullfrihet för de 49 fattigaste länderna. Den nya WTO-rundan utgör det främsta medlet för Sveriges strävan efter en friare världshandel baserad på regler överenskomna inom WTO.

Lägre importtullar gynnar inte endast utvecklingen utan även vår egen ekonomi. Det gäller att ta tillvara det tillfälle som den nya WTO-rundan ger för att uppnå välfärdsvinster för alla.

Regionala frihandelsarrangemang påskyndar den internationella liberaliseringen av handeln. Sverige fortsätter inom EU att verka för ökad öppenhet mot omvärlden, för en reform av den gemensamma jordbrukspolitikerna och för en liberalisering av världshandeln med jordbruksprodukter och för en förbättring av utvecklingsländernas tillgång till den europeiska marknaden.

EU:s frihandelsavtal med andra länder och regioner bör utgöra ett stöd för ansträngningarna att uppnå global frihandel baserad på ett förstärkt internationellt regelsystem. Inför EU:s

utvidgning utgör Europaavtalen mellan EU och länderna i Central- och Östeuropa ett särskilt viktigt område i detta sammanhang..

Associationsavtalet/frihandelsavtalet mellan EU och Chile, som slöts våren 2002, och som innebär att fri handel skall etableras för nästan alla varor var en viktig händelse. Även EU:s övriga förhandlingar om frihandelsavtal med bl.a. frihandelsorganisationen i Sydamerika Mercosur, AKS-länderna (Afrika, Karibien, Stilla Havet), Medelhavsländerna och staterna på Västra Balkan är viktiga verktyg för friare handel.

Sverige är en betydande handelsnation, även i ett globalt perspektiv och har en ledande position inom många branscher, såväl nya som etablerade. Väl fungerande marknader och ett väl fungerande regelverk för världshandeln är av avgörande betydelse för vår ekonomi. Inte minst viktigt för Sverige är att EU:s inre marknad fungerar väl, att vårt land är attraktivt för utländska investeringar och att den ekonomiska utvecklingen i vårt närområde är gynnsam. Regeringens arbete med att åstadkomma tillväxt och sysselsättning måste, för att lyckas, omsättas även på det internationella planet.

Det författningsreglerade konsulära biståndet är en kärnverksamhet för utrikesförvaltningen som också fortsatt kommer att kräva resurser och kompetens.

Sverigefrämjandet, som inkluderar handels- och investeringsfrämjandet, har under senare år getts ökad vikt inom utrikesförvaltningen. Organisationen har förstärkts och arbetsformerna är under ständig utveckling. Syftet är att utrikesförvaltningens globala nätverk skall vara till nytta för svenskt näringsliv och svenska ekonomiska intressen utomlands. En positiv bild av Sverige i utlandet ökar förtroendet för landet som samarbetspartner och bidrar därmed till ökad tillväxt och sysselsättning. Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU) i vilken Exportrådet, Invest in Sweden Agency (ISA), Svenska institutet (SI), Turistrådet och UD är företrädare, har lagt fast en gemensam plattform för Sverigefrämjandet. Syftet med denna är att medverka till bilden av Sverige som

- en pålitlig handels- och samarbetspartner,
- en attraktiv marknad för utländska direktinvesteringar,
- ett eftersökt turistmål,
- en ledande nation inom högteknologi, forskning och utveckling,

- ett uppskattat land att arbeta, studera och forska i,
- en framstående aktör inom arkitektur, formgivning och design,
- en kreativ kulturinstitution.

Ökande internationalisering och behovet av allt intensivare internationella kontakter och samarbeten ställer höga krav på utrikesförvaltningen och dess utrikesrepresentation. Tillgängliga resurser och hur effektivt dessa kan utnyttjas är av stor betydelse för hur väl övergripande utrikespolitiska mål kan uppfyllas. Medel för utrikesdepartementets förvaltning ingår numera i anslaget 90:6 Regeringskansliet m.m. under utgiftsområde 1.

3.5 Insatser

Samarbete och säkerhet i Europa

Sverige fortsätter att verka för att underlätta kandidatländernas inträde i unionen. Alla kandidatländer måste fortsätta inriktningen på ytterligare reformer för att anta och genomföra EU:s regelverk i enlighet med resultatet av utvidgningsförhandlingarna. Sveriges utvecklingssamarbete med Central- och Östeuropa är utformat för att bidra till det fortsatta reformarbetet.

Sverige kommer att verka för ett öppet, modernt EU med tydliga beslutsprocedurer, effektiv förvaltning och finansiell disciplin.

Med anledning av EU:s konvent med uppgift att utarbeta alternativ eller rekommendationer inför regeringskonferensen 2004, har regeringen redovisat sina utgångspunkter i de frågor som står på konventets dagordning i skrivelse till riksdagen. Denna lämnades i mars 2002 (Skr. 2001/02:115). I skrivelsen redogörs också för konventets organisation och den fortsatta proceduren fram till regeringskonferensen 2004. [2001/02:KUU2]. Regeringen har för avsikt att återkomma till riksdagen i en andra skrivelse efter konventets avslutande.

Den av regeringen tillsatta EU2004-kommittén har i uppdrag att stimulera en bred, offentlig debatt om EU, särskilt inför den kommande regeringskonferensen, bidra till att öka kunskaperna hos allmänheten om EU-frågor, skapa kontaktytor mellan den svenska debatten om EU och motsvarande debatt i övriga europeiska

länder samt sammanställa analyser av de frågor som kan komma att behandlas vid regeringskonferensen.

EU-området är den viktigaste regionen i Sveriges utrikeshandel. Den inre marknaden är en av hörnstenarna i EU-samarbetet och genom dess ekonomiska reformarbete får det europeiska näringslivet möjlighet till långsiktig konkurrenskraft och tillväxt. Moderniseringsprocessen förs framåt mot målet att EU till år 2010 skall bli den mest konkurrenskraftiga ekonomin i världen. Regeringen verkar för en effektiv inre marknad i både företagets och konsumenternas intresse. En väl fungerande inre marknad är av avgörande betydelse för Sveriges ekonomiska utveckling. Arbetet med att utveckla EU:s inre marknad och det allmänna handelspolitiska arbetet är av stor vikt i främjandet av handeln med andra EU-länder.

EU-arbetet är centralt i Sveriges arbete med att genom den gemensamma handelspolitiken åstadkomma öppna, stabila, rättvisa och legitima regler för världshandeln.

Den europeiska säkerhets- och försvarspolitikens krishanteringsförmåga förklarades initialt operativ i december 2001. Samtliga tre delområden av ESFP, civil- och militär krishantering samt konfliktförebyggande, fortsätter att utvecklas parallellt och i nära samverkan med FN och andra internationella aktörer. EU:s utrikes- och säkerhetspolitiska betydelse ökar därmed. Händelserna den 11 september 2001 har lett till att EU inlett ett brett arbete för att bekämpa terrorismen, i vilket även GUSP inklusive ESFP ingår.

Sverige kommer att fortsätta att spela en pådrivande roll i stärkandet av EU:s kapacitet för konfliktförebyggande inom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, inklusive ESFP, liksom inom utvecklingssamarbetet, handelspolitiken och migrationsområdet. Instrumenten och metoderna för konfliktförebyggande förbättras och de principer och åtgärder som slogs fast genom antagandet av ett EU-program för förebyggande av väpnade konflikter vägleder det praktiska handlandet i potentiella konfliktområden. Genom utvecklingen av en systematisk ansats för konfliktförebyggande har förmågan att mer effektivt kunna identifiera och reagera på tidiga varningssignaler förstärkts.

En stor del av arbetet på de civila och militära områdena ägnas åt att uppfylla de fastställda kapacitetsmålen. EU:s medlemsstater har åtagit sig

att genom frivilligt samarbete kunna bidra med ett visst antal poliser för internationella uppdrag, och att förbättra EU:s förmåga att stärka rättsstaten i krisområden genom att tillhandahålla tjänstemän inom rättsväsendet för internationella uppdrag. EU har också åtagit sig att inrätta en reserv av experter som kan åta sig uppdrag inom den civila förvaltningen i samband med krishanteringsinsatser och som vid behov kan placeras ut med kort varsel. Vad slutligen gäller räddningstjänst har medlemsstaterna åtagit sig bl.a. att med mycket kort varsel kunna skicka ut utvärderings- och samordningsgrupper samt räddningstjänststyrkor.

Vad gäller den militära krishanteringskapaciteten har arbetet fortsatt med att uppnå det övergripande militära kapacitetsmålet som beslutades av Europeiska rådet i Helsingfors. Medlemsstaterna har redovisat sina åtaganden om ytterligare bidrag i syfte att åtgärda de brister som har konstaterats.

EU:s kapacitetsmål för krishantering skall vara uppfyllda 2003, men utvecklingen av EU:s krishanteringsförmåga inom ramen för ESFP ställer krav på resurser redan tidigare. Ett viktigt beslut fattades av rådet i mars 2002 om att inrätta en polisinsats i Bosnien-Hercegovina (European Union Police Mission – EUPM) från och med den 1 januari 2003. Den är en uppföljning till den nuvarande FN-ledda polisinsatsen och är den första krishanteringsinsats som EU åtar sig. EUPM kommer att bestå av ca 480 poliser som skall arbeta med rådgivning och övervakning. Det pågår även diskussioner om en möjlig EU-ledd militär insats i F.d. jugoslaviska republiken Makedonien att följa efter Natos nuvarande insats i landet.

Arbetet fortsätter med att utveckla nödvändiga procedurer för beslutsfattande och genomförande av krishanteringsinsatser, både vad gäller civila och militära aspekter. En av de frågor som rådet under det spanska ordförandeskapet kunde fatta beslut om gällde finansieringen av EU-ledda militära krishanteringsinsatser, vilka enligt fördraget inte kan finansieras över gemenskapsbudgeten. Medlemsstaterna har lyckats enas om en definition av vilka kostnader som skall utgöra gemensamma kostnader, och därmed fördelas mellan medlemsstaterna enligt en BNI-nyckel, och vilka kostnader som kan anses falla direkt på varje enskild medlemsstat som deltar i en insats.

En ny myndighet, Folke Bernadotteakademien, etablerades i september 2002 i Kramfors, med

uppgift att tillsammans med andra myndigheter förbereda personal för deltagande i internationella katastrof-, krishanterings- och fredsinsatser och liknande uppdrag. Vidare skall den i samverkan med andra berörda utveckla metoder för sådana insatser samt vara nationell kontaktpunkt för det internationella samarbetet inom sitt verksamhetsområde.

Sveriges samarbete med Nato sker på den militära alliansfrihetens grund och bygger på tre pelare: vårt partnerskap inom EAPR och PFF, vårt deltagande i Nato-ledda operationer på Balkan, samt samverkan mellan EU och Nato om framtida EU-ledda krishanteringsoperationer. Sveriges partnerskap med Nato inom EAPR och PFF kommer att påverkas betydligt av att många av de nuvarande partnerländerna blir medlemmar i Nato. Fram till Nato-mötet i Prag i november 2002 genomförs en översyn av partnerskapet mot bakgrund av dessa nya förutsättningar. För svensk del är det angeläget att denna översyn resulterar i ett partnerskap som tillgodoser våra behov av insyn, inflytande och möjlighet att delta i för oss relevanta aktiviteter. Sverige och Finland har ett nära samråd i dessa frågor.

Rätten för varje land att självständigt få fatta beslut om sitt säkerhetspolitiska vägval är av grundläggande betydelse. Estland, Lettland och Litauen har valt att söka sin säkerhet genom medlemskap i EU och Nato, och goda grannrelationer. Sverige stödjer dessa länders ambitioner. Det nya Nato-Rysslandsrådet för samarbete i s.k. 20-format som inleddes i maj 2002 bidrar till stabiliteten och säkerheten i Östersjöregionen, och stärker den gynnsamma säkerhetspolitiska utvecklingen i Europa.

Inom ramen för PFF:s Planerings- och översynsprocess (PARP) har Sverige under 2002 antagit ett antal mål för Försvarsmaktens praktiska samverkan med andra länder i fredsfrämjande och humanitära insatser för perioden 2003-2008. PARP är det centrala instrumentet för att utveckla Försvarsmaktens internationella förmåga för svenskt deltagande i internationella insatser under ledning av EU, Nato, OSSE eller FN.

Krishantering på Balkan är fortsatt en huvuduppgift för Nato. Sverige deltar för närvarande med närmare 800 soldater under Natos ledning i KFOR i Kosovo. I Bosnien-Hercegovina deltar vi med ett 20-tal officerare i SFOR-styrkan. Genom sin närvaro skapar de trygghet för befolkningen och en säker miljö för FN, OSSE, EU

och andra internationella och enskilda organisationer att verka i.

Sveriges starka engagemang på västra Balkan består och den svenska politiken, som ligger i linje med EU:s, syftar till att stödja den positiva trenden de senaste åren med utveckling mot fungerande europeiska demokratier. Sverige har ett omfattande utvecklingssamarbete med regionens samtliga länder. Stora insatser har gjorts för att understödja vägen mot europeisk integration genom bland annat institutionsutveckling och EU-anpassning inom centrala sektorer. Sverige har även bidragit med stort stöd till återuppbyggnad av hus i krigsdrabbade områden och hjälpt småföretagare att återetablera sig, som ett led i stödet till den viktiga återvändandeprocessen. I takt med ändrade behov i länderna i regionen kommer de svenska insatserna alltmer omdirigeras mot stöd till mer långsiktiga områden som institutionsuppbyggnad och näringslivs-stöd.

Vårt aktiva engagemang kvarstår i Stabilitetspakten för Sydöstra Europa. Sverige bidrar till FN:s och OSSE:s arbete i regionen och ställer personal i form av poliser och andra experter till förfogande för organisationernas missioner. Likaså har Sverige beredskap att bidra med personal till EU:s polisinsats i Bosnien-Hercegovina.

EU:s viktigaste instrument på västra Balkan är den så kallade stabiliserings- och associeringsprocessen (SAP), som stakar ut vägen för länderna i regionen mot ett närmare samarbete med EU. Stabiliserings- och associeringsavtal har undertecknats med Makedonien och Kroatien och förhandlingar avses inledas inom kort med Albanien. EU:s bistånd till västra Balkan sker genom CARDS-programmet. CARDS är ett av SAP:s instrument och har som övergripande mål att stödja länderna i närmandet till EU. Vidare verkar EU politiskt genom de så kallade särskilda representanterna, EUSR, i Makedonien och i Bosnien-Hercegovina, där EUSR-funktionen även är kombinerad med posten som Hög Representant. EU:s engagemang har intensifierats de senaste åren och ambitionerna att påskynda nödvändiga reformer, stödja positiva tendenser och motverka ytterligare splittring och nya konflikter har ökat från EU:s sida.

Ett viktigt instrument för att skapa långsiktig säkerhet i Europa är OSSE med dess särskilda möjligheter att verka förebyggande på ett effektivt sätt i speciellt utsatta områden.

Organisationens flexibilitet är en av OSSE:s stora fördelar. Den kan snabbt reagera på nya utmaningar. Inom OSSE förs nu en diskussion om ytterligare reformering av organisationen. Sverige stöder särskilt OSSE:s omfattande fältverksamhet samt den konfliktförebyggande verksamhet som bedrivs av Högkommissarien för frågor om nationella minoriteter (HCNM), en post som innehas av svensken Rolf Ekéus.

En stor del av verksamheten täcks genom frivilliga bidrag. För mindre och oförutsedda projekt inom biståndsberättigade OSSE-länder avsatte Sverige under hösten 2001 fem miljoner kronor. Framförallt bidrar Sverige, liksom andra deltagande stater, till verksamheten genom sekondering av personal. Ett sextiotal svenskar verkar vid OSSE:s fältkontor. Sverige är vidare berett att delta i krishanterande verksamhet med upp till fyrtio personer inom ramen för OSSE:s civila snabbinsatsberedskap (REACT).

Fältverksamheten är störst på Balkan, men OSSE är företrätt också i Moldova, Ukraina och Vitryssland samt i Kaukasus och Centralasien.

Terrordåden i Förenta staterna den 11 september 2001 föranledde först det rumänska, och från årsskiftet det portugisiska, ordförandeskapet att under FN:s ledning göra kampen mot terrorismen till en av OSSE:s prioriterade uppgifter. OSSE har en komparativ fördel genom sitt breda säkerhetsbegrepp och omfattande fältnärvaro, inte minst i Centralasien. Från bland annat svensk sida har betonats att OSSE har en viktig roll att spela då det gäller att säkerställa att mänskliga rättigheter och rättsstatens principer respekteras i kampen mot terrorism. OSSE-ordföranden har utsett en särskild representant med ansvar för bekämpning av terrorismen.

Det stabila systemet av konventionella rustningskontrollavtal inom OSSE-området är unikt och av grundläggande betydelse för säkerheten och stabiliteten i Europa. Kärnan i detta system utgörs av avtalet om konventionella styrkor i Europa (CFE-avtalet), OSSE:s lätta vapen-dokument, Wiendokumentet 1999, Uppförandekoden om politiska och militära aspekter på säkerhet, samt fördraget om observationsflygningar (det s.k. Open Skies-fördraget).

Riksdagen beslutade i juni 2002 att Sverige - som första stat - skulle ansluta sig till fördraget om observationsflygningar, vilket trädde i kraft den 1 januari 2002 och då öppnades för anslutning för andra än de ursprungliga signatärstaterna. Sverige verkar aktivt för att förbättra

tillämpningen inom hela OSSE-området av samtliga rustningskontrollavtal som vi är anslutna till. Deras implementering har en utpräglat konfliktförebyggande betydelse.

Europas säkerhet är odelbar. Det är av största vikt för Sverige och övriga nordeuropeiska stater att Östersjöområdet, Barentsregionen och Arktis är förankrade i en alleuropeisk säkerhetsstruktur tillsammans med Europas och Nordamerikas övriga länder. De tre säkerhetspolitiskt centrala processerna i östersjöregionen är utvidgningarna av Europeiska unionen och Nato, samt utvecklingen av Rysslands förhållande till EU och Nato.

Det säkerhetspolitiska läget i vårt närområde är fortsatt gott. Men det säkerhetspolitiska läget i regionen kännetecknas också av organiserad brottslighet, illegal migration, narkotikahandel, miljöhot och vapenspridning. Vår sårbarhet för den nya sortens hot är i hög grad gränsöverskridande och kan endast mötas effektivt genom internationellt samarbete.

Sverige har under de senaste tio åren utvecklat ett brett säkerhetsfrämjande samarbete med Estland, Lettland och Litauen. Samarbetet är centralt i Sveriges Östersjöpolitik. Det omfattar bland annat gränsbevakning, räddningstjänst, migrationspolitik och utvecklande av nationella försvarsförmågor under demokratisk kontroll. Samarbetet har på senare tid kommit att omfatta även Ukraina och Ryssland. I samarbetet med dessa länder är bl.a. åtgärder för att förhindra spridning av nukleära ämnen viktiga. Det säkerhetsfrämjande stödet till Estland, Lettland och Litauen avses att delvis fasas ut och övergå till ett grannlandsamarbete utan behov av utvecklingsstöd i samband med dessa länders EU-inträde.

Kopplingen till EU-medlemskapet är emellertid svag eller obefintlig inom vissa av de sektorer som samarbetet avser, samtidigt som dessa områden är av stor vikt för svensk säkerhet. Detta gäller inte minst för totalförsvarsområdet där det finns mer långsiktiga behov av stöd. Likaså kan ett relativt omfattande stöd förutses under en längre tidsperiod vad avser Ryssland och Ukraina.

Den mera intensifierade dialog mellan EU och Ryssland som uppnåddes under 2001 har fortsatt. Arbetet inom energidialogen har avancerat. En särskild bidragskonferens till stöd för miljö- och kärnsäkerhetsprojekt i Nordvästra Ryssland hölls i juli 2002. EU har också inlett en mera

strukturerad dialog om att på sikt skapa ett "gemensamt europeiskt ekonomiskt utrymme". Striderna i Tjetjenien och de många överträdelserna av de mänskliga rättigheterna där har kastat en skugga över strävan att bygga upp ett förtroendefullt och långsiktigt samarbete med Ryssland. Det finns också ett antal frågetecken kring villkoren för det civila samhället, inte minst när det gäller medias möjligheter att arbeta fritt.

Förbindelserna med länderna i Central- och Östeuropa är en prioriterad uppgift i svensk utrikespolitik. Riksdagen godkände i juni 2001 ett nytt program för utvecklingssamarbetet med denna region. Programmet avser perioden 2002-2003 och har som övergripande mål att främja en hållbar utveckling, fördjupad integration och partnerskap i Östersjöområdet och dess omgivningar utifrån samarbetsländernas behov och med utnyttjande av den svenska resursbasen. Samarbetet inriktas på gemensam säkerhet, fördjupning av demokratin, ekonomisk och social utveckling, miljö, samt utbildning och forskning.

Tre riktlinjer skall styra: att främja EU-anpassningen i kandidatländerna och, vad gäller Ryssland, Ukraina och Vitryssland, främja systemförändringar och integration i europeiska samarbetsstrukturer, att främja relationerna med Sverige samt att låta jämställdhetsperspektivet präglade samarbetet. Det sker en tyngdpunktsförskjutning mot samarbetet med Ryssland och Ukraina där den fördjupade reformprocessen skapat förutsättningar för en god utväxling av de svenska insatserna på såväl regional som federal nivå.

En viktig uppgift blir att fortsätta hjälpa kandidatländerna att utöka sin kapacitet att själva driva EU-anpassningen vidare enligt sina nationella handlingsplaner.

Ukraina är, i likhet med Ryssland, en betydelsefull partner för EU och Sverige i formandet av en alleuropeisk säkerhetsordning. Samarbetet med Ukraina syftar till att stödja den rollen. I Vitryssland är bristen på demokratiska framsteg och ekonomiska reformer, i kombination med en auktoritär regim, allvarliga problem för relationerna med och närmandet till Europa. Sveriges utvecklingssamarbete med Central- och Östeuropa behandlas under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Sverige är en viktig biståndsgivare till Moldavien, vars politiska och ekonomiska utveckling fortsatt är mycket långsam och bekymmersam.

Transnistrien-problemet komplicerar situationen ytterligare.

EU:s engagemang i södra Kaukasus har upprätthållits på den nivå som uppnåddes under det svenska ordförandeskapet, inte minst med tanke på områdets betydelse för den europeiska säkerheten. EU:s uppmärksamhet för länderna i Centralasien har likaså ökat, särskilt i ljuset av händelserna den 11 september 2001 och den därpå följande utvecklingen i Afghanistan.

Europarådet är centralt då det gäller att främja respekt för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättstatsprinciper. En viktig uppgift för Europarådet är att stödja den fortsatta demokratiska utvecklingen i Central- och Östeuropa samt på Balkan. Europarådet har gjort kampen mot terrorismen till en av sina viktigare frågor, och har härvid en särskild uppgift att se till att inte grundläggande demokratiska värden, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer sätts åt sidan.

Sverige verkar för en starkare inriktning på Europarådets kärnområden och stödjer en reformering och effektivisering av Europadomstolen som övervakar att staterna följer den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Samarbete i Norden, Östersjöområdet och Barentsregionen

Det nordiska samarbetet har under senare år inriktats på tre huvudområden; samarbetet inom Norden, samarbetet i EU-/EES-frågor och samarbetet med närområdet. Samarbetet inom Norden omfattar också det traditionella samarbetet på kultur- och utbildningsområdet.

För de närmaste åren har Nordiska ministerrådet beslutat om en ny strategi för det nordiska samarbetet. Syftet är att fokusera insatserna på ett begränsat antal områden; teknologisk utveckling, välfärd, inre marknadsfrågor, avveckling av hinder för rörlighet mellan de nordiska länderna, samarbete med grannländer och -regioner samt miljö och hållbar utveckling.

För närvarande pågår arbetet med att förbereda Sveriges ordförandeskap år 2003 i det nordiska regeringssamarbetet. Viktiga uppgifter blir att föra vidare och utveckla samarbetet i Europafrågor och samarbetet med närområdet. Arbetet med att underlätta rörligheten mellan de

nordiska länderna för enskilda medborgare kommer också att prioriteras. Det svenska ordförandeprogrammet kommer att presenteras i samband med Nordiska rådets session i slutet av oktober 2002.

De svenska och danska regeringarna fortsätter arbetet med att främja integrationen i Öresundsregionen. Stora resurser har lagts ner för att främja tillväxt och sysselsättning i regionen, bl.a. genom informationsinsatser och etablering av nätverk. Handlingsplaner har också utarbetats för att stärka integrationen med Finland och Norge. Olika slags hinder för rörligheten mellan länderna har därvid diskuterats och kunnat lösas. Arbetet fortsätter även med att utveckla samarbetet i den syd-västsandinaviska regionen, särskilt mellan Göteborg-Oslo-området och dess anknäring till Öresundsregionen. En utredning pågår om de rättsliga förutsättningarna för att svenska gränskommuner skall kunna utveckla samarbetet med finska och andra utländska kommuner i gemensamma offentligt-rättsliga samsamarbetsorgan.

Ett nordiskt-baltiskt samsamarbetsområde, liknande det nordiska, växer successivt fram. Östersjöstaternas råd firade i mars 2002 sitt 10-årsjubileum som organ för det multilaterala samarbetet mellan regionens regeringar. Rådets verksamhet har numera sin tyngdpunkt på praktiskt samarbete mellan fackdepartement och myndigheter, vilket sammantaget har stor utrikespolitisk betydelse. Det är särskilt angeläget att främja regionens tillväxtpotentialer. Östersjömiljarden 2 utgör genom sin näringslivsfrämjande inriktning ett viktigt komplement till det stöd som lämnas inom ramen för det ordinarie utvecklings-samarbetet.

Sverige stöder aktivt det danska EU-ordförandeskapets strävan att vidareutveckla EU:s Nordliga dimension (ND) och att förankra, permanenta och konkretisera detta initiativ inom EU-systemet. Danmarks avsikt att särskilt framhäva den nordligaste delen av ND-området, det s.k. "arktiska fönstret" har också svenskt stöd. Som ordförande i Barentsrådet fram till 2003 kommer Sverige att fokusera på den nordligaste regionens rika utvecklingspotentialer. Genom sitt gränsöverskridande regionala samarbete skapar Barentssamarbetet en utvidgad säkerhet i norr.

För samarbetet med närområdet i Baltikum och nordvästra Ryssland har ett nytt program antagits med syfte att koncentrera insatserna till

större projekt och lägga ökad tonvikt på det ryska närområdet. Regeringen lägger stor vikt vid att fortsätta stödet till utveckling i Kaliningrad och dess integration i Östersjösamarbetet, inte minst mot bakgrund av den kommande EU-utvidgningen. Som ett viktigt led i det arbetet har regeringen beslutat att inrätta ett generalkonsulat i Kaliningrad.

Global säkerhet

Krig och konflikter, såväl mellan- som inomstatliga, drabbar i vår tid civilbefolkningen hårdast och får svåra humanitära konsekvenser. Insatser för att bemöta sådana hot bör i första hand ske under FN:s ledning, på vars säkerhetsråd det ankommer att upprätthålla internationell fred och säkerhet. FN:s generalförsamling och säkerhetsråd utgör kärnan i den internationella rättsordningen; en ordning där rätt skall gå före makt i världspolitiken.

Under 35 års arbete med terrorismbekämpning har hittills 12 internationella konventioner antagits, varav Sverige är anslutet till 11. Den 1 juli 2002 infördes lagstiftning som genomför den senaste konventionen, mot finansiering av terrorism vilken för Sveriges del trädde i kraft den 6 juli 2002. Samtliga EU:s tre pelare och ett flertal ministerråd är starkt engagerade i kampen mot terrorism.

En kommitté som övervakar medlemsstaternas efterlevnad vad gäller terrorismbekämpning har etablerats av FN:s säkerhetsråd, "Counter-Terrorism Committee". En viktig uppgift för kommittén är också att vägleda medlemsstaterna gällande de åtaganden som säkerhetsrådets resolution 1373 medför. I enlighet med säkerhetsrådsresolutionerna 1373 och 1390 för terrorismbekämpning, har medlemsstaterna rapporterat till FN vilka åtgärder de vidtagit i kampen mot terrorism. Medlemsstaternas rapporter behandlas för närvarande av kommittén.

För att kunna förebygga konflikter på ett så tidigt stadium som möjligt och för att kunna bearbeta grundorsaker till väpnat våld, krävs att insatser inom olika politikområden koordineras och integreras på ett effektivt sätt. Det finns därför anledning att förbättra de olika organisationernas förmåga att samverka och finna en lämplig arbets- och ansvarsfördelning.

EU:s kapacitet för krishantering och förebyggande av konflikter skall användas i enlighet med

FN-stadgan och måste också relateras till ett globalt sammanhang. Den skall kunna utnyttjas i insatser av såväl FN som OSSE, också i missioner utanför Europas närområde.

Väsentliga framsteg har gjorts inom EU med att bygga upp en gemensam kapacitet för såväl civil som militär krishantering samt för direkta och långsiktiga förebyggande åtgärder. Sverige verkar för att EU:s samarbete med FN och OSSE fördjupas inom områdena krishantering och konfliktförebyggande, som en uppföljning till de resultat som uppnåddes under det svenska EU-ordförandeskapet, då man formulerade ett ramverk för ett närmare samarbete.

Detta omfattar bland annat en förstärkt politisk dialog och identifierar fyra konkreta områden (konfliktförebyggande, civil och militär krishantering, regionala frågor samt formerna för dialogen) där samarbetet inledningsvis kan koncentreras. En rad framsteg har redan gjort på dessa områden under det senaste året t ex när det gäller fältkoordination, informationsutbyte och gemensamma utbildningsinsatser. Fortsatt uppföljning kommer att krävas under de kommande åren. Den regionala EU-konferens om konfliktförebyggande som Sverige stod värd för i Helsingborg i augusti 2002 blev ett bidrag till att ytterligare försöka fördjupa samverkan mellan bl.a. EU, FN och OSSE de närmaste åren.

Sanktionsinstrumentet är ett av få instrument tillgängliga för säkerhetsrådet att upprätthålla internationell fred och säkerhet. Det är därför av vikt att sanktionsinstrumentet förfinas och görs mer effektivt, att man söker undvika negativa effekter för civilbefolkningen och tredje part, samt att man underlättar för FN och dess medlemsstater att genomföra sanktionerna.

Sverige har därför under 2002 genomfört ett projekt i samarbete med FN, andra internationella organisationer, NGO, akademiker och andra stater för att ta fram konkreta förslag i form av en handbok för hur man kan underlätta genomförande och övervakning av riktade sanktioner. Projektet, som är en fortsättning på tidigare liknande projekt av Schweiz och Tyskland, kallas Stockholmsprocessen och kommer att slutföras under 2003. Sverige har inom både FN och EU initierat att rättssäkerhetsaspekterna skall bättre beaktas vid sanktioner riktade mot individer. För närvarande pågår överläggningar om hur effektiviteten skulle kunna ökas beträffande genomförande och övervakning av riktade sanktioner, i syfte att FN och dess medlemssta-

ter på detta sätt skall stärka sanktionsinstrumentet som ett medel att använda för att upprätthålla internationell fred och säkerhet.

Karaktären och omfattningen av FN:s fredsfrämjande insatser har utvidgats. Mandaten har stärkts och breddats och inbegriper delvis nya arbetsuppgifter, till exempel i Kosovo. Ett annat exempel är Afghanistan där svensk trupp under FN-mandat (ISAF) bidragit till att förbättra säkerhetssituationen för befolkningen i Kabul och en tryggare miljö för internationella och enskilda organisationer att verka i. FN:s behov av att snabbare än hittills kunna erhålla militära och civila resurser för krisinsatser kvarstår. SHIRBRIG, den multinationella militära beredskapsstyrka för FN-insatser som Sverige bidragit till att skapa, kunde under år 2000 för första gången sättas in i fält i missionen i Etiopien-Eritrea.

Sverige skall verka aktivt för den fortsatta uppföljningen av rapporterna om de allvarliga misslyckandena i Srebrenica och Rwanda.

I juni 2001 presenterade generalsekreteraren en rapport om förebyggande av väpnade konflikter. I rapporten framhåller generalsekreteraren att förebyggandet av väpnade konflikter tillhör en av medlemsstaternas främsta skyldigheter enligt FN:s stadga. Det är särskilt viktigt att det internationella samfundet stödjer nationella ansträngningar för att förebygga väpnade konflikter och för att förstärka egen kapacitet på området. För Sverige är konfliktförebyggande en högt prioriterad uppgift också på global nivå. Sverige skall verka aktivt för att rapportens rekommendationer genomförs och har tilldelats en roll som facilitator i denna process. Även post-konfliktinsatser måste ges ökad uppmärksamhet.

1990-talets stora världskonferenser inom FN har tillsammans med Millenniumdeklarationen skapat en bred bas för det globala samarbetet. Under 2001 ägde fyra internationella konferenser rum under FN:s ledning, om de minst utvecklade länderna, om boendefrågor, om hiv/aids samt världskonferensen mot rasism, rasdiskriminering, främlingsfientlighet och relaterad intolerans. Förberedelser och genomförandet av dessa konferenser ägde rum under det svenska ordförandeskapet vilket gav Sverige en möjlighet att spela en central och tongivande roll. Konferenserna har lett till ett breddat och fördjupat samarbete inom en rad centrala områden, t.ex. skall stödet till de minst utvecklade länderna utökas, fler internationella och regionala organisationer kommer att fördjupa sitt en-

gagemang i boendefrågor och en rad åtaganden har gjorts för att hejda den katastrof som spridningen av hiv/aids har lett till. Nationella strategier skall utvecklas, de smittade och sjuka få ökat stöd, en global fond har inrättats för att ge nödvändigt stöd till de mest drabbade länderna. Det är ett viktigt led i Sveriges internationella solidaritetsarbete att aktivt delta i den långsiktiga uppföljningen av konferenserna. Detta gäller också de två konferenser som hållits under 2002, den internationella konferensen om utvecklingsfinansiering som hölls i Monterrey i Mexico i mars 2002 och världstoppmötet för hållbar utveckling i Johannesburg i september 2002.

Folkrätten befinner sig i en dynamisk utveckling med ökad inriktning på individens rättigheter och säkerhet. Till exempel ratificerade Sverige nyligen den Internationella brottmålsdomstolens stadga. Samtidigt kvarstår betydelsen av de mer traditionella folkrättsliga frågorna som rör säkerhetspolitiken, till exempel havsrätten, den humanitära rätten och FN-stadgans folkrätt.

Arbetet för att stärka de mänskliga rättigheterna och demokratin är en prioriterad uppgift för svensk utrikespolitik, och som genomsyrar hela vårt agerande. Detta synsätt präglar Sveriges agerande i globala och regionala fora och de bilaterala kontakterna med andra länder. Sverige verkar för alla människors möjligheter att åtnjuta de mänskliga rättigheterna utan några former av diskriminering. Barnets rättigheter, kvinnans rättigheter samt rättigheterna för personer som tillhör minoriteter måste särskilt beaktas för att lika förutsättningar ska föreligga. Vi arbetar för ett totalt avskaffande av dödsstraffet och av alla former av tortyr. Sverige stödjer insatser för att införa och upprätthålla ett rättssystem med rättsliga garantier och göra slut på det utbredda bruket av straffrihet. Vi prioriterar även insatser som främjar demokratin, särskilt tanke- och yttrandefrihet, föreningsfrihet och allmän rösträtt.

Den svenska regeringen har vid ett flertal tillfällen uttryckt oro över de konsekvenser som ett amerikanskt beslut att ensidigt gå vidare med planerna på ett strategiskt missilförsvarssystem riskerar att få på det internationella nedrustnings- och icke-spridningsarbetet. Den 13 december 2001 sade Förenta staterna ensidigt upp ABM-avtalet (Anti-Ballistic Missile Treaty), vilket beklagades från svensk sida. Sverige har uppmanat Förenta staterna att fortsätta konsultationer med särskilt Ryssland och Kina för att komma fram till en gemensam lösning som bi-

drar positivt till nedrustnings- och icke-spridningsarbetet. Sverige har också uttalat att det är oacceptabelt att andra länder utnyttjar de amerikanska missilförsvarsplanerna som förevändning för kärnvapenupprustning och för att blockera framsteg på nedrustningsområdet.

Sverige har fortsatt att spela en aktiv roll inför och under det första förberedande mötet inför 2005 års översynskonferens för NPT, vilket ägde rum i New York i april 2002. Sverige hade utsetts till ordförande för detta första viktiga möte i den nya översynscykeln. Sverige - tillsammans med övriga Ny agendaländer - kommer att vara fortsatt pådrivande i arbetet med att genomföra de överenskommelser om kärnvapenedrustning som gjordes vid översynskonferensen år 2000. Sverige kommer också att fortsätta dialogen med kärnvapenstaterna om konkreta nedrustningsåtgärder, samt arbete för att uppnå universell anslutning till och efterlevnad av NPT.

Sverige verkar, bland annat genom EU, för att Fördraget om fullständigt förbud mot kärnsprängningar (CTBT) skall kunna träda i kraft så snart som möjligt och medverkar i förberedelsearbetet inför ikraftträdandet bland annat genom att leda en arbetsgrupp med särskilt ansvar för avtalets verifikationsfrågor. Under hösten 2001 och våren 2002 har arbete pågått på att ta fram en internationell uppförandekod mot spridningen av missiler. Sverige och EU har deltagit i arbetet och hoppas att det ska kunna slutföras under 2002. Nedrustningsarbetet vad gäller biologiska och kemiska vapen måste fullföljas. Sverige anser att det är av stor vikt att den biologiska vapenkonventionen stärks, och stödjer detta arbete. Avseende konventionen mot kemiska vapen är det av största vikt att de länder som fortfarande har kemiska vapen förstör dem i enlighet med de tidsramar som konventionen uppställer.

Sverige arbetar också aktivt inom det växande internationella samarbetet för att främja en ansvarsfull exportkontrollpolitik i alla länder. Vårt land är också engagerat i ansträngningarna med att komma till rätta med okontrollerad spridning och illegal handel med lätta vapen, som i dagens inomstatliga konflikter särskilt hårt drabbar civilbefolkningen. Arbetet kommer att fokuseras på att genomföra den internationella handlingsplan som antogs vid 2001-års FN-konferens om illegal handel med lätta vapen i alla dess aspekter, samt på att upprätthålla Sveriges och EU:s höga profil på området. En fråga som kommer att

lyftas fram särskilt av Sverige är DD&R (Disarmament, Demobilisation and Reintegration).

Sverige stöder och deltar aktivt i arbetet att utarbeta regleringar av Explosiva Lämningar av Krig och fordonsminor i enlighet med det mandat som gavs vid den andra översynskonferensen för CCW i december 2001. Sverige fortsätter också sitt engagemang i de internationella organ som är relevanta för nedrustning och icke-spridning, exempelvis FN:s generalförsamling, Organisationen för förbud mot kemiska vapen (OPCW), FN:s atomenergiorgan (IAEA) samt den förberedande kommissionen för provstoppavtalets genomförandeorganisation (CTBT PrepCom).

Ett vidgat internationellt ekonomiskt utbyte

Ett viktigt arbete har initierats av FN:s generalsekreterare Kofi Annan kring företagens etiska ansvar i deras globala verksamhet, till exempel när det gäller situationen för mänskliga rättigheter, arbetsvillkor och en god miljö. Sverige stödjer arbetet med "Global Compact" ekonomiskt och deltar aktivt i dialogen där. OECD:s riktlinjer för multinationella företag är ett annat viktigt instrument. Regeringen har skapat projektet Globalt ansvar för att främja dialogen med det svenska näringslivet kring etiska frågor rörande deras globala verksamheter.

Utrikeshandel utgör en stark drivkraft för ekonomisk tillväxt och utveckling såväl globalt som inom EU och nationellt. Öppna, stabila, rättvisa och legitima spelregler för världshandeln är av stor betydelse för ett litet, utrikeshandelsberoende land som Sverige.

Sverige arbetade under det svenska EU-ordförandeskapet för att en ny WTO-runda skulle kunna lanseras vid WTO:s ministermöte i Doha den 9-14 november 2001. Så skedde också. Mötet blev en stor framgång för EU och Sverige i och med att WTO:s 142 medlemmar beslöt inleda en ny, bred förhandlingsomgång som gavs namnet Dohadagordningen för utveckling. Dagordningen är upplagd med fokus på utvecklingsfrågor. Förhandlingar inleddes i början av 2002. Dessa omfattar liberaliseringar av handeln med jordbruksprodukter, tjänstehandel, marknadstillträde (bl.a. tullsänkningar) för industrier i synnerhet för utvecklingsländer, immaterialrättsligt skydd (dvs. regler för t ex patent).

Vad gäller upprättandet av multilaterala regelverk för investeringar, konkurrens, insyn i offentlig upphandling samt handelsprocedurer ska förhandlingar inledas efter WTO:s nästa ministerkonferens, som ska hållas i Cancun, Mexiko, i september 2003, under förutsättning att man där kan nå enighet om formerna för dessa förhandlingar. För svenskt vidkommande lägger vi särskild tyngd vid ett avtal om insyn i offentlig upphandling för att därmed främja god samhällsstyrning och motverka korruption samt ett avtal om att förenkla handelsprocedurer och på så vis undanröja krånglig tullhantering, vilket i sin tur medför stora besparingar i den internationella handeln.

I Doha antogs även en särskild deklaration (deklarationen om TRIPS och hälsa) för att visa att WTO:s regler inte står i vägen för att ge t ex HIV/AIDS-sjuka i fattiga länder tillgång till läkemedel. Även denna var en stor framgång. Sveriges och EU:s förslag i Doha om hur WTO skulle engageras för att främja mänskliga rättigheter i arbetslivet vann inte u-ländernas gehör. Diskussionen i WTO bidrog dock till att ILO i november kunde upprätta en kommission för att analysera den sociala dimensionen av globaliseringen. WTO deltar i kommissionens arbete som Sverige fäster stor vikt vid.

Ett genomgående tema i förhandlingarna är tekniskt bistånd och kapacitetsuppbyggnad (för att hjälpa u-länderna att delta i förhandlingarna). Ökningar i WTO:s tekniska bistånd har för detta syfte genomförts. Sverige är den största enskilda bidragsgivaren till WTO:s särskilda fond för tekniskt bistånd. Doha-förhandlingarna ska avslutas på tre år, dvs. senast den 1 januari 2005. Ett positivt resultat kommer på sikt att få stor betydelse för de fattiga ländernas förmåga att dra full nytta av det globala handelssystemet. Den nya förhandlingsrundan ställer krav på förankring av Sveriges och EU:s ståndpunkter i Riksdagen. Utöver detta har en särskild referensgrupp inrättats för dialog med fackföreningsrörelsen, näringslivet och ett antal frivilligorganisationer. Syftet med detta arbete är dels att informera om frågor som är föremål för förhandlingar i WTO, dels att inhämta synpunkter på dessa frågor från deltagarna i gruppen och därigenom förbättra beslutsunderlaget för regeringen.

En ny strategi för samarbetet mellan EU och Asien för det kommande decenniet presenterades av kommissionen hösten 2001. Huvudmål-

sättningen är att stärka samarbetet mellan EU och Asien och betydelsen av handel och investeringar lyfts därvid fram tillsammans med konkreta förslag. Under våren 2002 gjordes en uppföljning av regeringens Asienstrategi vilken presenteras i rapporten "Framtid med Asien – en uppföljning av regeringens Asienstrategi" (Ds 2002:24). Uppföljningen konstaterar att efter Kinas och Taiwans inträde som nya WTO-medlemmar och med en ny förhandlingsrunda kommer Asiens betydelse som handelspartner och handelsaktör att öka.

Sveriges liksom EU:s förbindelser med Latinamerika stärks ytterligare genom inrättandet av ett frihandelsområde mellan EU och Mexiko och genom förhandlingar om associerings- och frihandelsavtal med Mercosur. Under 2002 förhandlade EU och Chile fram ett associations- och frihandelsavtal som är det mest långtgående och ambitiösa av det här slaget.

I enlighet med budgetpropositionen för 2002 har ambitionsnivån för handels- och investeringsfrämjandet höjts. Regeringen avsätter inom utgiftsområde 24 Näringsliv under åren 2002-2004 särskilda resurser för näringslivsfrämjande på strategiska marknader och områden, exportutveckling, förstärkt närvaro i ekonomiskt särskilt dynamiska områden, särskilda handelsfrämjande och handelspolitiska åtgärder samt insatser till stöd för Sverigeprofilering. Inom ramen för handels- och investeringsfrämjandet har regeringen initierat eller medverkat till långsiktiga främjandesatsningar, bl.a. informationsteknologi, bioteknik, förnybar energi, en särskild Kina-satsning med anledning av Kinas inträde i WTO för att utveckla de svensk-kinesiska relationerna inom handel och näringsliv, en särskild satsning på importfrämjande samt en särskild främjandeinsats avseende Latinamerika. Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande utgör ett politikområde och behandlas närmare inom utgiftsområde 24 Näringsliv.

Samarbete utanför Europa

Sverige har en lång tradition av aktiv utrikespolitik, med omfattande och nära bilateralt och multilateralt samarbete, såväl i vår del av världen som globalt. En viktig del av detta samarbete sker inom ramen för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (GUSP). En viktig erfarenhet att ta med sig i framtiden är de intensiva svenska

diplomatiska aktiviteter som bedrevs under ordförandeskapet. Toppmötena med Förenta staternas president Bush och Rysslands president Putin och utrikesministrarnas trojkairesor, men även de många politiska dialogmötena på tjänstemannanivå i tredje land, flyttade fram EU:s positioner inom GUSP på ett antal områden. Möjligheten att göra GUSP-deklarationer och démarcher användes offensivt, vilket ökat både EU:s visibilitet och inflytande samt bidragit till större samstämmighet mellan EU-länderna. Vi är pådrivande i det internationella nedrustnings- och icke-spridningsarbetet.

I FN och andra internationella organisationer är det Sveriges ambition att bidra till att stärka fred och säkerhet, respekten för mänskliga rättigheter, jämställdheten mellan män och kvinnor, solidariteten med folken i utvecklingsländerna och till att bekämpa globala miljöhot.

Relationerna till Förenta staterna är av helt central betydelse för Sverige. Våra sedan länge omfattande och täta förbindelser har sin grund i gemensamma värderingar och en grundläggande intressegemenskap i många frågor. Terroristattacker i Förenta staterna den 11 september 2001 har förändrat den politiska dagordningen i Washington, vilket har fått konsekvenser för såväl den multilaterala som den bilaterala diplomatiska dialogen med Förenta staterna. Sverige uttryckte tidigt sin solidaritet med Förenta staterna efter de fruktansvärda terroristdåden och den svenska regeringen och EU har alltsedan dess haft en nära och intensiv dialog med Förenta staterna om alla frågor i kampen mot terrorismen. Sverige betonar här vikten av internationell förankring och fortsatt global sammanhållning, liksom FN-stadgans och folkrättens grundläggande roll. När det gäller sanktioner i detta sammanhang är det viktigt att man kan kombinera snabba och effektiva beslut av FN:s sanktionskommitté med upprätthållandet av respekten för individens rättssäkerhet.

Förenta staternas roll på den internationella scenen kan i dag knappast överskattas, oavsett om måttstocken är militär, politisk, ekonomisk, teknisk - vetenskaplig eller kulturell. Det är därför oroande att det kommit fler tecken som tyder på att Förenta staterna är mer benägna att agera unilateralt. Detta gäller inte minst på det handelspolitiska området där Förenta staterna i strid med WTO:s regler införde långtgående ökning i tullarna på stål för att skydda en icke-konkurrenskraftig amerikansk stålindustri.

Det transatlantiska samarbetet omfattas av allt fler samarbetsområden i princip alla viktiga frågor, allt ifrån de som är relaterade till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (GUSP) inom ramen för EU:s politiska dialog med tredje land, till ekonomiska och handelspolitiska frågor liksom ett växande antal mellanstatliga frågor diskuteras.

Mellan Sverige och Kanada råder stor samstämmighet och ett nära samarbete på många områden. Samarbetet mellan EU och Kanada vidgas också det successivt.

Sverige fullföljer oförtrutet sin långa tradition av aktivt engagemang för en allomfattande, rättvis och varaktig fredsuppgörelse mellan israeler och palestinier grundad på FN:s säkerhetsråds resolutioner. Biståndssamarbetet med palestinierna fortsätter, trots de svårigheter det inneburit att genomföra bistandsprojekt under rådande omständigheter.

Irak har, efter att i snart fyra år vägrat vapeninspektioner tillträde, nu gått med på att släppa in sådana. Om inspektioner kan genomföras på ett tillfredställande sätt kan det innebära att sanktionerna mot Irak kan komma att suspenderas. Avgörande är dock fortfarande Iraks uppriktighet i sin uttalade vilja att samarbeta. FN:s humanitära program i landet är fortsatt nödvändigt för att möta de humanitära behoven.

Sverige deltar i EU:s Medelhavssamarbete, där Marocko, Algeriet, Tunisien, Egypten, Israel, Syrien, Libanon, Jordanien och den palestinska myndigheten, samt de tre kandidatländerna Malta, Cypern och Turkiet ingår. Samarbetet, som även kallas Barcelonaprocessen, är mycket omfattande och gäller bland annat politik, ekonomi och handel samt sociala, juridiska och kulturella frågor. I samarbetet med Medelhavsländerna prioriterar Sverige demokrati, mänskliga rättigheter, jämställdhet, frihandel inklusive jordbruk, miljö och vatten, samt dialogen mellan kulturer och civilisationer.

Den av regeringen framlagda Asienstrategin, som nämnts i föregående avsnitt, har varit vägledande för svensk Asienpolitik alltsedan den presenterades 1999. Under våren 2002 gjordes en uppföljning och uppdatering av Asienstrategin vilken presenteras i departementspromemorian "Framtid med Asien – en uppföljning av regeringens Asienstrategi" (Ds 2002:24). Uppföljningen konstaterar att Sveriges och världens utveckling är förbunden med utvecklingen i Asien och att Asiens betydelse tilltar. Det ligger i Sve-

riges intresse att bredda och fördjupa det ömsesidiga samarbete med Asien.

Sveriges handel med Asien har under perioden vuxit snabbt och är idag volymmässigt högre än den var före Asienkrisen 1997. Efter Kina och Taiwans inträde som nya WTO-medlemmar och en ny förhandlingsrunda kommer Asiens betydelse som handelspartner att öka. Kommerskollegium kommer att genomföra en djuplodande analys av implikationerna för svenskt näringsliv av Kina och Taiwans WTO-medlemskap.

Säkerhetspolitiskt förblir regionen den kanske mest komplexa i världen. Utvecklingen präglades av fortsatt instabilitet och osäkerhet. Under 2001 och 2002 stärkte USA sitt inflytande i Central- och Sydasiens. Spänningen mellan Indien och Pakistan ökade. Samtidigt har nya typer av hot mot stabiliteten alltmer uppmärksamats. Framförallt handlar det om transnationell brottslighet och internationell terrorism samt interna konflikter som ökar i intensitet. Svenskt stöd till en gynnsam säkerhetspolitisk utveckling i Asien bör ske genom en fortsatt politisk dialog och ett agerande såväl regionalt som multilateralt. Arbetet bör inriktas på konfliktförebyggande fredsfrämjande insatser samt stöd till Asean Regional Forum.

Talibanrörelsens sammanbrott i Afghanistan har skapat en öppning för en fredsprocess i landet. Om den positiva utvecklingen fortsätter kommer mer långsiktiga återuppbyggnadsinsatser att bli möjliga.

Sverige kommer inom ramen för EU-samarbetet fortsatt att arbeta för en demokratisk utveckling i Burma. Utvecklingen på den koreanska halvön gör det angeläget att målmedvetet stödja freds- och försoningsprocessen. I Sri Lanka har hoppet om fred ökat i och med att avtal om vapenvila slöts i februari 2002. I maj 2002 blev Östtimor självständigt och Sverige kommer att fortsätta med stöd till återuppbyggnad och demokratisk utveckling.

Det svenska initiativet, inom ramen för ASEM-samarbetet, för att bekämpa handel med kvinnor och barn skall fortsätta med åtgärder i enlighet med den gemensamma handlingsplan som antagits av ASEM:s utrikesministrar. Sverige kommer att verka för att handlingsplanen följs upp genom seminarier och studier kring några nyckelfrågor. Ett annat inslag i ASEM-samarbetet är de konferenser på temat globalisering som genomförs på gemensamt svenskt och sydkoreanskt initiativ. Sverige planerar en konfe-

rens i Malmö under våren 2003 om globalisering och informationsteknologins roll. Asia Europe Foundation-samarbetet utgör en möjlighet för ökat utbyte mellan folken i Europa och Asien. Inom ramen för ASEM kommer Sverige att bidra till fas två av Asia Europe Foundation, för att finansiera projekt på kulturområdet.

Möjligheterna till ett mer sammanhållet svenskt stöd för konflikthantering i Afrika i samverkan med FN, EU och afrikanska organisationer undersöks för närvarande. En arbetsgrupp har bildats i detta syfte, också med uppgift att samordna svensk policy med anledning av afrikanska kriser. Arbetet i gruppen vägleds av principer om bl.a. ett regionalt perspektiv och långsiktighet. Förutom Regeringskansliets olika delar deltar även representanter för Sida och Försvarmakten.

En positiv utveckling i Afrika förutsätter att demokratiska reformer genomförs. I kontinuerlig dialog söker Sverige, bilateralt och genom EU, förmedla svenska ståndpunkter samtidigt som vi får impulser till utformningen av en politik ägnad att stödja Afrikas demokratiska utveckling. Inom EU-samarbetet kommer Sverige att bidra till att de politiska, utvecklingspolitiska och handelspolitiska dimensionerna i Cotonouavtalet genomförs på ett effektivt sätt. Fortsatt stor vikt kommer också att läggas vid den intensifierade dialogen mellan EU och afrikanska länder som inleddes vid toppmötet i Kairo våren 2000. En viktig del i vårt samarbete med afrikanska länder och organisationer är att stödja deras egna initiativ och förmåga att ta ansvar för utvecklingen.

Det initiativ som en grupp afrikanska länder tagit till ett nytt partnerskap för Afrikas utveckling – Nytt partnerskap för Afrikas utveckling – är viktigt i detta sammanhang.

Utrikesdepartementet har i Departementspromemoria (Ds 2002:36) lämnat en bild av utvecklingen i Afrika och av några grundläggande utvecklingsproblem som afrikanska länder står inför. Detta görs som en uppföljning av den förnyade Afrikapolitik som lades fast av riksdagen 1998.

I Sveriges förbindelser med länderna i Latinamerika finns goda möjligheter att främja handelsutbytet och där stimulera ekonomisk och social utveckling samt tillväxt. Handelsrelationerna mellan Sverige och regionen stärks ytterligare under kommande år med det redan inrättade frihandelsområdet mellan EU och Mexiko

samt de pågående förhandlingarna mellan EU och Mercosur respektive Chile.

Sveriges förbindelser med länderna i Latinamerika erbjuder goda möjligheter att främja handels- och investeringsutbytet och på så sätt stimulera ekonomisk och social utveckling och tillväxt. Brasilien är Sveriges största latinamerikanska handelspartner. Svenska företag har sedan länge varit talrikt representerade i Brasilien med betydande och växande investeringar. Brasilien är det land utanför Förenta staterna och EU som erhåller de största svenska direktinvesteringarna. Även handeln med Mexico och Chile är betydande. Handelsrelationerna mellan Sverige och regionen stärks ytterligare under kommande år med frihandelsområdet EU-Mexico och det nyligen framförhandlade associationsavtalet EU-Chile. De pågående associationsförhandlingarna mellan EU och Mercosur har en stor potential, men har försenats bl. a. på grund av den allvarliga ekonomiska krisen i Argentina.

Arbetet för internationell solidaritet, demokrati och mänskliga rättigheter har en fortsatt framskjuten roll i förbindelserna mellan Sverige och Latinamerika, inte minst för att förebygga konflikter och stödja utveckling. Sverige skall fortsatt engagera sig för en fredlig lösning av den mångåriga väpnade konflikten i Colombia och verka för ett gemensamt agerande av EU i frågan. Även Peru är föremål för uppmärksamhet i stärkandet av demokrati efter många års auktoritärt styre.

I Centralamerika fortsätter stödet för att konsolidera freden och stärka demokratin, rättsväsendet och institutionerna i länder som Nicaragua, Guatemala och Honduras.

Det andra toppmötet mellan stats- och regeringscheferna i EU och Latinamerika och Karibien ägde rum i Madrid i maj 2002 med målsättningen att fördjupa och vidga förbindelserna mellan regionerna. De handelsrelaterade frågorna kom att stå i fokus för mötet, som framgångsrikt inriktades på att stärka det "strategiska biregionala partnerskapet inför det XXI:a århundradet" mellan EU och Latinamerika/Karibien.

Ytterligare frågor kring global utveckling liksom en resultatredovisning av Sveriges utvecklingsamarbete med utvecklingsländer behandlas under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Information och Sverigefrämjande

Kraven från allmänhet och medier på information om utrikesförvaltningens verksamhet ökar. Att på ett effektivt sätt informera om förvaltningens verksamhet och den svenska regeringens ståndpunkter på det utrikespolitiska området blir allt viktigare. Detta gäller både i Sverige och i utlandet. Informationsverksamheten bör planeras bättre och kommunikationsplaner upprättas både av utlandsmyndigheterna och av UD:s enheter.

Under EU-ordförandeskapet blev det uppenbart vilket kraftfullt verktyg som en dynamisk webbplats är i informationsarbetet. Utrikesförvaltningen avser därför fortsätta sin satsning på utbyggnad av de webbaserade informationskällorna.

Informationen om Sverige och svensk kultur i utlandet sker främst via Svenska institutet (SI) och de svenska utlandsmyndigheterna. Dessa skall främja kontakterna mellan utländska journalister och opinionsbildare och svenska företrädare för politik, näringsliv, kultur och forskning.

Svenska institutet ger bl.a. stöd till och medverkar i utställningar, gästspel, filmvisningar och andra presentationer i utlandet. För utlandsmyndigheternas del betonas vikten av ett långsiktigt nätverksbyggande. För utlandsmyndigheterna har vidare under året gällt att särskild tonvikt skall läggas vid information om Sverige som ledande IT- och biotekniknation.

Regeringens och utlandsmyndigheternas webbplatser och den av Svenska institutet administrerade gemensamma webbportalen för de sverigefrämjande organisationerna, www.sweden.se, har blivit ett allt viktigare instrument för att informera om Sverige och svenska ståndpunkter. Detta gäller inte minst allmänhetens och mediernas möjligheter att snabbt och enkelt få tillgång till information. För att på ett trovärdigt sätt visa att Sverige har spjutspetskompetens på IT-området, men också för att rationalisera verksamheten, pågår under år 2002 en satsning för att utveckla dessa webbplatser.

Utlandsmyndigheternas hemsidor, som idag fungerar som miniportaler till Sverige på Internet, byggs ut och kvalitetssäkras. Även webbplatsen www.sweden.se – Sveriges officiella hemsida – utvecklas och förnyas.

Ett stort antal andra aktörer, statliga och privata, profilerar Sverige i utlandet, delvis med

statliga bidrag. Några av de viktigaste är företrädare i Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU), nämligen Exportrådet, ISA, SI, Turistrådet och UD. Budgetåren 2003-2004 tillförs NSU medel från exportfrämjandeanslaget inom utgiftsområde 24 Näringsliv för insatser till stöd för Sverigeprofilering utomlands.

Främjandet av svenska intressen i utlandet berör flera politikområden. Utöver Internationell samverkan (Uo 5) kan främst nämnas främst Utrikeshandel, export och investeringsfrämjande (Uo 24) samt Kulturpolitik (Uo 17). Regeringen har under år 2002 tillsatt en utredning för att se över de statliga insatserna för internationell kulturverksamhet (Ku: 2002:02).

3.6 Resultatbedömning

Utrikespolitikens konkreta resultat är ofta svåra att få en uppfattning om vid enskilda tidpunkter eller på kortare sikt. Utvärdering ställer krav på att en koppling kan fastställas mellan en svensk insats och ett konkret resultat. Det är ofta inte möjligt att isolera en svensk insats från andra faktorer som påverkar utvecklingen. Däremot är det möjligt att göra en bedömning om hur de utrikespolitiska målen har uppnåtts eller hur effektivt insatserna arbetar för inriktningen av vår politik.

Utan att överdriva Sveriges ställning i världspolitik, finns det anledning att konstatera att regeringen har lyckats hävda Sveriges intressen väl. Den har varit framgångsrik i ansträngningarna att bidra till viktiga framsteg i EU:s utvidgningsprocess och till att utveckla och bygga upp EU:s krishanterings- och konfliktförebyggande förmåga, i samverkan med FN, OSSE och andra organisationer. Regeringen har konsekvent – och med viss framgång – arbetat för en liberalisering av den gemensamma handelspolitiken. Det gemensamma agerandet i den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken har stärkts vid insatser i och utanför Europa. Det svenska EU-ordförandeskapet under första halvåret 2001 har lett till ett ökat intresse bland medborgarna. Sverige har konsekvent vidare arbetat med de frågor som berör människors vardag, t.ex. sysselsättning, miljö, jämställdhet och öppenhet.

I de internationella ansträngningarna att bekämpa terrorism har Sverige spelat en aktiv roll och också väl lyckats med att hävda FN:s cen-

trala roll och med att lyfta fram vikten av konfliktförebyggande insatser.

Sveriges engagemang i fredsfrämjande insatser har bidragit till bibehållen fred i Kosovo och Bosnien. Genom deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan har Sverige bistått den afghanska administrationen att bibehålla säkerheten i och kring huvudstaden Kabul.

En prioriterad fråga för Sverige har varit att fortsatt medverka i strävanden att reformera FN och ge världsorganisationen större effektivitet. Det är områden som kräver långsiktigt engagemang och där Sveriges ansträngningar har varit betydelsefulla.

Sveriges engagemang i arbetet för att stärka sanktionsinstrumentet har varit intensivt under året genom genomförandet av Stockholmsprocessen. Detta har på kort sikt bidragit till en bredare diskussion om sanktioners utformning och därmed höjt Sveriges profil i frågan och på en längre sikt till att göra sanktioner mer effektiva och mer humana.

Utrikesförvaltningen bidrar aktivt till att uppfylla regeringens handelspolitiska mål, såväl genom arbetet med att utveckla EU:s inre marknad och det allmänna handelspolitiska arbetet, som genom direkta främjandeåtgärder. Det svenska målet om att starta en ny WTO-runda uppnåddes under 2001.

Sverige har ett omfattande utvecklingsarbete med samtliga länder på västra Balkan. Stora insatser har gjorts för att understödja vägen mot europeisk integration genom bland annat institutionsutveckling och EU-anpassning inom centrala sektorer. Sverige har även bidragit med stort stöd till återuppbyggnad av hus i krigsdrabbade områden och hjälpt småföretagare att återetablera sig, som ett led i stödet till den viktiga återvändandeprocessen.

Riksdagens revisorer har granskat hur de svenska internationella fredsfrämjande insatserna styrs i stort, inklusive finansieringen av dessa. Rapporten utgör ett värdefullt bidrag till det pågående arbetet inom Regeringskansliet med att uppnå en bättre samordning mellan de olika politikområden som bidrar till fredsfrämjande insatser.

Det finns ett behov av att i ökad utsträckning arbeta integrerat och flexibelt mellan politikområdena säkerhetspolitik och internationellt utvecklingsarbete, något som också tydliggjorts i de senaste årens svenska engagemang när det gäller att förebygga väpnade konflikter. I

syfte att få bättre samordningsmöjlighet av den fredsfrämjande verksamheten inom utgiftsområdena 5 och 7 har en översyn genomförts inom UD.

Den globala utvecklingen, liksom Sveriges medlemskap i EU, ökar generellt kraven på ett integrerat arbetssätt där olika politikområden samverkar för effektivare insatser och bättre resultat. Ordförandeskapet i EU har ställt denna omställningsprocess i fokus och bidragit till att öka såväl integrationen av arbetet inom Utrikesdepartementets olika delar som samarbetet med andra departement och företrädare för andra delar av samhället.

De statliga insatserna för information om Sverige i utlandet syftar till att ge Sverige ett gott anseende och att skapa förtroende för vårt land som samarbetspartner och därmed främja svenska intressen och bidra till tillväxt och samsättning.

Under EU-ordförandeskapet gjordes en omfattande satsning i samarbete med utlandsmyndigheterna för att informera om svenska profilfrågor i EU och på aktiviteter för att presentera svensk kultur och samhällsliv med tonvikt på design, arkitektur, musik, film och barnkultur. Prioriterade var EU:s medlems- och kandidatländer.

Sammanfattningsvis kan konstateras att dessa insatser blev framgångsrika. De erfarenheter som nu kan dras av ordförandeskapshalvåret visar att det finns ett stort intresse för Sverige, svensk kultur och den svenska samhällsmodellen.

Ett arbete har påbörjats för att skapa bättre metoder och rutiner för utvärdering och uppföljning av informations- och kulturprojekt.

3.7 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket (RRV) har för förvaltningsmyndigheterna Inspektionen för strategiska produkter, Svenska institutet samt för Utrikespolitiska institutet lämnat revisionsberättelse utan någon invändning.

3.8 Budgetförslag

3.8.1 5:1 Nordiskt samarbete

Tabell 3.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2001	Utfall	950	Anslags-sparande	746
2002	Anslag	1 556	Utgifts-prognos	1 481
2003	Förslag	1 594		
2004	Beräknat	1 594		

Anslaget används för kostnader för Sveriges deltagande i samarbetet inom ramen för Nordiska ministerrådet (samarbetsministrarna) och Nordiska samarbetskommittén m.fl. samarbetsorgan samt för deltagande i vissa andra former av nordiskt samarbete, däribland det svensk-norska samarbetet.

Regeringens överväganden

Av outnyttjade medel under 2001 har enligt särskilt beslut 380 000 kronor disponerats för stöd till Föreningen Norden för drift av informationsverksamheten "Norden i Fokus" i Stockholm.

För 2003 har anslaget beräknats till 1 594 000 kronor.

Tabell 3.3 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:1 Nordiskt samarbete

Tusental kronor		
	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	1 556	1 556
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	38	38
Förslag/beräknat anslag	1 594	1 594

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.8.2 5:2 Ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. samt diverse kostnader för rättsväsendet

Tabell 3.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2001	Utfall	2 881	Anslags-sparande	4 182
2002	Anslag	2 756	Utgifts-prognos	5 922
2003	Förslag	5 396		
2004	Beräknat	5 396		

¹ Inklusive en minskning med 3000 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2003.

Anslaget finansierar verksamheten huvudsakligen på två områden. Det ena avser ekonomiskt bistånd och är författningsreglerat och efterfrågestyrt. Det omfattar tillfälligt ekonomiskt bistånd till nödställda svenskar avseende kostnader i samband med hemresa, allvarliga sjukdoms- och olycksfall, dödsfall liksom bistånd åt brottsoffer samt ett tillfredsställande rättsskydd. Vidare belastar anslaget kostnader för evakuering av svenska medborgare vid krig och oroligheter i omvärlden och för expertgruppen för identifiering av katastrofoffer utomlands.

Det andra området avser täckande av kostnader för återförande till hemviststaten av barn som olovligt har förts bort eller kvarhållits i strid mot en vårdnadsrätt, kostnader som har till syfte att säkerställa rätten till umgänge med barnet samt kostnader för centralmyndigheten att anordna kurser och seminarier i syfte att informera om dessa frågor enligt Europa- och Haagkonventionen. Dessutom belastas anslaget av rättegångs- och resekostnader i samband med att svenska staten stäms i ett ärende i Europadomstolen.

Regeringens överväganden

Den parlamentariska kommittén för översyn av Lagen (1973:137) om ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. har slutförts. Regeringen har för avsikt att under innevarande höst lägga en proposition med sikte på att en ny lag skall kunna träda i kraft den 1 juli 2003. I samband med att den nya lagen träder i kraft kommer kostnader att uppstå bl.a. för att informera media, allmänheten och våra egna myndigheter om innehållet.

I syfte att sprida information till utlandsresenärer om vad en utlandsmyndighet kan och inte

kan bistå svenska medborgare med utomlands behövs 50 000 kr tas i anspråk för särskilda insatser. Det varaktiga biståndet till särskilt utsatta svenskar utomlands minskar för varje år, då personer som har rätt till sådant understöd blir färre.

Mot bakgrund av att verksamheten är författningsreglerad kan anslagssparandet behöva utnyttjas för kostnader som inte kan förutses, t.ex. vid evakuering, naturkatastrofer, kidnappningar och svenska medborgares försvinnande utomlands.

Med hänsyn till att det belopp som tilldelats anslaget för 2002 engångsvis i sin helhet inte beräknas tas i anspråk gör regeringen bedömningen att anslaget för 2002 engångsvis kan sänkas med 3 000 000 kronor vilka överförs till anslaget 5:3 Bidrag till vissa internationella organisationer. Anslaget för 2003 sänks med 500 000 kronor vilka överförs till anslaget 5:12 Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet.

För 2003 har anslaget beräknats till 5 396 000 kronor.

Tabell 3.5 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för Ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. samt diverse kostnader för rättsväsendet

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	5 756	5 756
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring till 5:12	-500	-500
Pris- och löneomräkning ¹	140	140
Förslag/beräknat anslag	5 396	5 396

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.8.3 5:3 Bidrag till vissa internationella organisationer

Tabell 3.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2001	Utfall	540 714	Anslags-kredit	- 34 664
2002	Anslag	666 435 ¹	Utgifts-prognos	621 018
2003	Förslag	595 239		
2004	Beräknat	595 239		

¹ Varav 166 000 tkr på tilläggsbudget i samband budgetpropositionen för 2003.

Anslaget finansierar obligatoriska avgifter som Sverige är folkrättsligt bundet att betala för sitt medlemskap och andel av kostnader för eventu-

ell verksamhet i följande internationella organisationer.

Förenade nationerna. Anslaget finansierar de obligatoriska kostnaderna för Sveriges andel till FN:s reguljära budget, till de två internationella krigsförbrytartribunalerna (för forna Jugoslavien och för Rwanda) och till FN:s fredsbevarande insatser Sveriges bidragsandel av den reguljära budgeten, tribunalerna och budgetarna för fredsbevarande operationer framgår av s.k. bidragsskalor som fastläggs av generalförsamlingen och uppgår för 2002 till 1,035 procent i alla skalorna. För 2003 är det fortsatt 1,035 procent i de tre skalorna. Vidare betalas Sveriges bidragsandel till den Haagbaserade organisationen för förbud mot kemiska vapen (Organization for the Prohibition of Chemical Weapons, OPCW), och till Förberedande kommissionen i Wien för upprättandet av den internationella kontrollorganisationen under fördraget om fullständigt förbud mot kärnsprängningar (Comprehensive Nuclear Test-Ban Treaty Organization, CTBTO), samt andra konventionsorgan. Från anslaget betalas också Sveriges bidragsandel för arbetet i Genève med att stärka konventionen om förbud mot biologiska vapen. Vidare täcks obligatoriska kostnader till följd av bl.a. uppföljnings- och granskningskonferenser för internationella konventioner.

Europarådet. Den obligatoriska grundavgiften samt medlemsbidrag för vissa s.k. partsavtal till Europarådet betalas via anslaget.

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE). Från anslaget betalas obligatoriska kostnader för Sveriges andel av OSSE:s integrerade budget, gemensamt beslutade särskilda tilläggsbudgetar, OSSE:s kommunikationssystem, samt vissa andra av organisationen debiterade gemensamma kostnader. Budgeten finansieras genom två olika bidragsskalor. Fr.o.m. 2003 tillämpas ett nytt beräkningssätt för bidragsskalorna. Sveriges andel av budgeten för missioner och projekt vars budget överstiger sex miljoner euro uppgår då till 4,07 procent och för den gemensamma budgeten i övrigt till 3,55 procent.

EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (GUSP). Anslaget används för att täcka obligatoriska kostnader för insatser i de fall där nationell finansiering av gemensamma insatser är påkallad. Detta gäller främst uttaxering avseende Satellitcentret i Torrejón, Spanien och Institutet för säkerhetspolitiska studier i Paris, Frankrike, båda i syfte att stärka EU:s förmåga att uppfylla

sina åtaganden på krishanteringsområdet. Andra exempel är medarbetare och experter kopplade till EU:s gemensamma insatser där nationell finansiering påkallas i den gemensamma åtgärden.

Övriga internationella organisationer.

Anslagna medel för övriga internationella organisationer innefattar de obligatoriska bidragen till Permanenta skiljedomstolen i Haag, den s.k. Fact Finding Commission under första tilläggsprotokollet till Genève-konventionerna, havsrättsdomstolen i Hamburg, havsbottenmyndigheten i Kingston, Internationella brottmålsdomstolen vars stadga träder i kraft 1 juli 2002, CCAML (Convention on the Conservation of Antarctic Marine Living Resources), del av regeringens bidrag till det arktiska rådet, Antarktiskfördraget (bl.a. för kostnader för ett sekretariat med placering i Buenos Aires. Detta avses inrättas inom kort), sekretariatet för Östersjöstaternas råd, deltagande i Wassenaar-arrangemanget och andra internationella exportkontrollarrangemang samt eventuella kostnader för skattejustering av pensioner för svensk personal som arbetat i de s.k. koordinerade organisationerna. Hit hör också Sveriges bidrag till Haagakademien för internationell rätt och till Internationella institutet för humanitär rätt i San Remo.

Regeringens överväganden

Förenade nationerna. Stödet till FN är en hörnsten i svensk utrikespolitik. Svensk medverkan i och finansiering av FN-beslutade fredsoperationer och fredsbyggande verksamhet är betydande. Sverige har fortsatt arbetat för att stärka och effektivisera FN och dess kärnverksamheter i bl.a. att främja fred och säkerhet, hållbar utveckling och stärka mänskliga rättigheter, detta genom att verka för en reform av FN:s fredsbevarande verksamhet i linje med de rekommendationer som den s.k. Brahimipanelen avlämnat och för ett intensifierat arbete i FN med förebyggande av väpnade konflikter.

Sverige har även i övrigt arbetat för en mer effektiv och modern förvaltning av FN, inkluderande en övergång till mål- och resultatstyrning, förbättrad betalningsdisciplin och mer rättvisa bidragsskalor i syfte att trygga FN:s finanser och dess verksamhet på lång sikt.

I budgetpropositionen för 2002 framhöll regeringen att de svenska bidragen till FN:s freds-

bevarande operationer skulle kunna komma att öka. Säkerhetsrådsbeslut om att etablera nya, stora fredsinsatser påverkar kraftigt kostnaderna. Detsamma gäller valutakursändringar, då beloppen är förhållandevis stora. Den i år väsentligt ökade kostnaden för uttaxeringen till FN:s fredsbevarande operationer har orsakats av en kombination av båda dessa faktorer, men framför allt av att nya stora FN-operationer lanserats och successivt byggts ut, exempelvis i Sierra Leone och i Demokratiska Republiken Kongo.

FN:s femtiösjätte generalförsamling påverkades naturligtvis kraftigt av terrordåden i USA den 11 september 2001. Den allmänna debatten senarelades av säkerhetsskäl. En insikt växte fram om att villkoren för internationellt samarbete hade förändrats. Världssamfundet samlades i FN kring gemensamma fördömanden och konkreta diskussioner om hur terrorism skall bekämpas.

Den amerikanska kongressen beslöt strax efter den 11 september att tillåta betalning av drygt hälften av USA:s skuld till FN, vilket medförde att organisationen för första gången på länge inte lider av akuta likviditetsproblem. Generalförsamlingen enades om en budget för 2002 – 2003 som medger en viss ökning av verksamheten vilket inte varit möjligt på många år.

Sverige har under 2002 bidragit till att vidareutveckla samarbetet mellan EU och FN, inte minst vad gäller krishantering och konfliktförebyggande, ett arbete som fortsätter.

Sverige har vidare arbetat aktivt inom organisationen för förbud mot kemiska vapen (Organization for the Prohibition of Chemical Weapons, OPCW) och inom ramen för den förberedande kommissionen för upprättande av provstoppsavtalets organisation (CTBTO).

Europarådet. Syften med det svenska medlemskapet i Europarådet är att bidra till demokratiseringsprocessen i de nya medlemsländerna, att verka för att den reformerade Europadomstolen blir ett slagkraftigt instrument och att verka för stabilitet i sydöstra Europa. Främjande av demokrati, respekt för mänskliga rättigheter samt rättsstatens principer är Europarådets huvuduppgift.

Verksamheten sträcker sig dock över ett vitt fält och omfattar även sociala frågor, kultur- och utbildningsfrågor etc. Europarådet arbetar genom normbildning, genom samarbets- och biståndsprogram samt genom engagemang i konfliktområden som i västra Balkan och delrepu-

bliken Tjetjenien i syfte att främja en utveckling mot stabilitet och demokrati.

Genom Europarådets program inom den s.k. stabilitetspakten skapas förutsättningar för stärkande av demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna i sydöstra Europa. Den stora tillströmningen av mål i Europadomstolen är bekymmersam. Utvärdering av den nyligen avslutade reformprocessen av domstolens verksamhet pågår. Europarådets arbete med dess tonvikt på att stärka demokrati och mänskliga rättigheter faller väl in under prioriteringarna i den svenska utrikespolitiken. Det är viktigt att processen i Europarådet med ett större engagemang i nya medlemsstater fortsätter.

OSSE. De svenska insatserna avseende OSSE:s verksamhet är att bidra till organisationens fortsatta utveckling som ett regionalt säkerhetsorgan för kris- och konfliktshantering och en förbättrad tillämpning av de åtaganden som medlemsstaterna gjort på olika områden, såsom demokrati, rättsstatlighet och mänskliga rättigheter samt ekonomi och miljö. Tyngdpunkten i OSSE:s arbete ligger idag på fältrepresentation med närvaro på Balkan och i Östeuropa, Centralasien samt södra Kaukasus. Mandaten för de olika missionerna har formulerats utifrån situationen i varje enskilt land med ett gemensamt fokus på demokrati- och institutionsbyggande, inklusive ansvar för genomförande av val, utveckling av media, rättsväsende, mänskliga rättigheter och stöd till förtroendeskapande åtgärder mellan olika befolkningsgrupper. Ett viktigt arbete utförs också av OSSE:s institutioner, Högkommissarien för frågor om nationella minoriteter (HCNM), Kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR) och Mediarepresentanten,

OSSEs medlemsstater har på högsta politiska nivå beslutat stärka samarbetet mellan OSSE och andra internationella organisationer. OSSE:s roll för fredsbevarande utvecklas. Implementeringen av OSSE:s lätta vapen-dokument (SALW) påbörjades 2001. Under 2002 inleddes den årligt återkommande informationslämningen om import/export och antalet destruerade lätta vapen. Fördraget om observatörsflygningar trädde i kraft den 1 januari 2002. Sverige blev fullvärdig medlem den 27 augusti 2002 och flygningar i enlighet med fördraget kan därmed inledas.

En ny prioritering för OSSE är att förebygga och förhindra internationell terrorism.

Sverige är förhållandevis väl företrätt på ledande poster inom OSSE. Under 2002/2003 ställer Sverige externa revisorer till OSSE:s förfogande. För närvarande pågår inom departementet en studie om Sveriges policy beträffande OSSE. Anslaget finansierar obligatoriska avgifter som Sverige är folkrättsligt bundet att betala för sitt medlemskap och andel av kostnader för eventuell verksamhet i följande internationella organisationer.

GUSP. Sverige deltar aktivt i utformningen och tillämpningen av EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (*GUSP*). Genomförandet sker bl.a. genom gemensamma åtgärder. Sådana åtgärder finansieras vanligtvis från den gemensamma EU-budgeten, men även genom nationella bidrag. Sveriges ambition är att fortsatt bidra till ett snabbt och effektivt *GUSP*. Målet för Sveriges deltagande i *GUSP* är att möjliggöra ett aktiv engagemang i samarbetet och att säkerställa finansiering av för Sverige prioriterade områden.

Anslaget väntas liksom tidigare att användas för att täcka främst obligatoriska kostnader för insatser i de fall där nationell finansiering av gemensamma insatser är påkallad. Detta gäller exempelvis uttaxering avseende Satellitcentret i Torrejón, Spanien och Institutet för säkerhetspolitiska studier i Paris, Frankrike. Andra exempel är medarbetare och experter kopplade till EU:s gemensamma insatser där nationell finansiering påkallas i exempelvis den gemensamma åtgärden. Gemenskapsfinansiering kommer även fortsättningsvis att vara huvudregeln för att finansiera gemensamma insatser. Rådet kan dock frångå denna regel genom ett enhälligt beslut. I dylika fall är den nationella finansieringen vanligtvis fördelad mellan medlemsstaterna antingen enligt en s.k. BNI-nyckel (dvs. betalning i proportion till respektive medlemsstats bruttonationalinkomst), eller som enskilda bidrag från medlemsstaterna. Utrymme finns även för annan fördelning om rådet så beslutar med enhällighet. Anslagsnivån har justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion, se volym 1, avsnitt 6.2.1. På grund av att bidragen till bl.a. FN:s fredsbevarande operationer prognostiseras att öka höjs anslaget med 94 804 00 kronor.

För 2003 har anslaget beräknats till 595 239 000 kronor.

Tabell 3.7 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5.3 Bidrag till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	500 435	500 435
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning m.m. ¹	-47 785	-47 785
Beslut	122 589	117 589
Överföring från 5:6	20 000	25 000
Förslag/beräknat anslag	595 239	595 239

¹ Valutaomräkning samt justering i syfte att begränsa statlig konsumtion.

3.8.4 5:4 Nordiska ministerrådet

Tabell 3.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2001	Utfall	292 405	Anslagskredit	-11 311
2002	Anslag	328 771	Utgiftsprognos	313 373
2003	Förslag	325 477		
2004	Beräknat	325 477		

¹ Varav 32 000 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2003.

Från anslaget betalas Sveriges andel till Nordiska ministerrådets budget.

Faktorer som styr utgifterna under detta anslag är utvecklingen av organisationens budget, Sveriges andel av budgeten samt valutaförändringar. Utgifterna betalas till större delen i danska kronor.

Som närmare redogjorts för i budgetpropositionen för år 1997 sker en justering av kostnaderna för studentutbyte i de nordiska länderna över Nordiska ministerrådets budget.

Regeringens överväganden

Insatsen syftar till att utveckla det nordiska samarbetet som en del av Sveriges Europapolitik och utnyttja de nordiska samsamarbetsstrukturerna för avstämning och agerande i EU/EES-frågor, att verka för att nordiskt samarbete med närområdet blir ett strategiskt komplement till bilaterala insatser och annat regionalt samarbete samt att fortsätta att reformera det nordiska samarbetet och utveckla den språkliga och kulturella gemenskapen.

En utförlig redovisning av verksamhet och resultat av samarbetet inom Nordiska ministerrådet under år 2001 har lämnats i regeringens skri-

velse den 7 mars 2002 om det nordiska samarbetet (skr. 2001/02:90).

Sverige har fortsatt att verka för att utveckla det nordiska samarbetet på de tre huvudområdena: samarbete inom Norden, samarbete i Europafrågor och samarbete med närområdet.

Arbetet med att effektivisera den nordiska samarbetsorganisationen har gått vidare. En översyn av det nordiska budgetsystemet har genomförts med syfte att förbättra styrningen av verksamheten genom budgeten. Åtgärder har vidtagits för att minska den höga likviditeten inom budgetsystemet.

Samarbetet i Europafrågor har fortsatt varit en viktig punkt på dagordningen inom Nordiska ministerrådet och organisationen har utnyttjats för avstämning och agerande i aktuella frågor.

En översyn har gjorts av ministerrådets insatser i närområdet. En slutsats är att insatserna skall koncentreras till större projekt och en ökad tonvikt läggas på nordvästra Ryssland. Som följd av översynen har en ny strategi lagts fast för de kommande åren.

Förberedelser för Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet år 2003 har påbörjats.

I det budgetförslag som ministerrådet utarbetat för år 2003 uppgår budgeten till 787 miljoner danska kronor. Det är en oförändrad budgetram i förhållande till år 2002. Sveriges andel av budgeten är 34,2 procent. Den budgetmässiga tyngdpunkten ligger fortsatt på kultur, utbildning och forskning. Insatserna på närområdet blir oförändrade.

Nordiska ministerrådets budget för 2003 kommer, efter behandling i Nordiska rådet, att fastställas i november 2002. Då kommer också prisomräkning att ske. Anslagsnivån har justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion, se volym 1, avsnitt 6.2.1. På grund av att kostnaderna för Nordiska ministerrådet har ökat höjs anslaget med 28 706 000 kronor.

För 2003 har anslaget beräknats till 325 477 000 kronor.

Tabell 3.9 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:4 Nordiska ministerrådet

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	296 771	296 771
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning m.m. ¹	635	635
Beslut	28 071	28 071
Förslag/beräknat anslag	325 477	325 477

¹Valutaomräkning samt justering i syfte att begränsa statlig konsumtion.

3.8.5 5:5 Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD)

Tabell 3.10 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2001	Utfall	25 673	Anslags-sparande
2002	Anslag	34 115 ¹	Utgifts-prognos 33 558
2003	Förslag	36 855	
2004	Beräknat	39 855	

¹Varav 7 000 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2003.

Från anslaget betalas Sveriges andel av OECD:s budget. OECD är ett samarbetsorgan för regeringarna i världens mest utvecklade ekonomier till stöd för deras ekonomiska utveckling. OECD:s syfte är att bidra till att utveckla världsekonomin och verka för att den ekonomiska expansionen sker enligt sunda principer samt bidra till en ökning av världshandeln på multilateral icke-diskriminerande basis. Faktorer som styr utgifterna under detta anslag är dels utvecklingen av organisationens budget, dels valutakursförändringar. Beloppen betalas i EURO.

Samtidigt som OECD:s budget har ökat som en följd av utvidgningen av medlemskretsen, inkl. avsättningar till pensionsfonden samt för kostnader för ombyggnad av OECD-sekretariatets lokaler, har det varit en medveten politik att söka nedbringa den totala kostnaden för den ordinarie budgeten. Budgeten minskade med 10 procent under åren 1997-1999. Målet för budgeten åren framöver är volymmässig nolltillväxt.

OECD har en stor inestående pensions-skuld. För att kunna infria pensionsåtagandena har en överenskommelse träffats om avsättning till en pensionsfond. Pensionsavgiften till OECD uppgår f.n. till 26 procent av lönekostnaderna (för svensk del cirka 5 miljoner kr) för att år 2003 uppgå till 27,4 procent av lönekostnaderna.

En större ombyggnad av OECD-sekretariatets lokaler har visat sig nödvändig för att dels genomföra en asbetsanering och dels tillgodose behovet av fler och större lokaler till följd av en utökad medlemskrets. Projektet har igångsatts först under 2002 och beräknas pågå under cirka sex till sju år. Enligt nu föreliggande uppskattning uppgår kostnaderna för Sveriges del årligen till minst 4-5 miljoner kronor under ombyggnadsperioden.

Utöver den egna budgeten administrerar OECD bidragen till vissa närstående internationella organ och aktiviteter. I anslaget inkluderas därför även Sveriges bidrag till bl.a. det internationella energiprogrammet (International Energy Agency; IEA), NEA (Nuclear Energy Agency), Europeiska transportministerkonferensen (European Conference of Ministers of Transport; ECMT), Centret för utbildningsforskning (Centre for Educational Research and Innovation; CERI), FATF (Financial Action Task Force) samt olika specialprogram.

Regeringens överväganden

Sverige ger arbetet i OECD hög prioritet. Medlemskapet i OECD och arbetet inom organisationen är av direkt relevans för såväl den svenska ekonomiska politiken som många andra centrala politikområden. Anslagsnivån har justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion, se volym 1, avsnitt 6.2.1. På grund av att kostnaderna för OECD har ökat höjs anslaget med 9 740 000 kronor.

För 2003 har anslaget beräknats till 36 855 000 kronor.

Tabell 3.11 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:5 Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD)

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	27 115	27 115
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning m.m. ¹	-260	-260
Beslut	10 000	13 000
Förslag/beräknat anslag	36 855	39 855

¹ Valutaomräkning

3.8.6 5.6 Fredsfrämjande verksamhet

Tabell 3.12 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2001	Utfall	119 478	Anslags-sparande	104 038
2002	Anslag	102 771 ¹	Utgifts-prognos	189 538
2003	Förslag	133 958		
2004	Beräknat	131 926		

¹ Inklusive en minskning med 49 000 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2003.

Anslaget finansierar deltagande med svensk personal - militärobservatörer, experter från bl.a. polisen och andra myndigheter - i fredsfrämjande verksamhet med bred geografisk spridning. Anslaget används även inom fredsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet för stöd till studier, seminarier, konferenser och dylikt.

Efterfrågan på svensk medverkan i internationella fredsfrämjande insatser styrs till tid och omfattning av faktorer som till största delen ligger utanför svensk kontroll. Anslagsförbrukningen är någorlunda förutsägbar vad gäller pågående missioner där Sverige redan medverkar. Däremot kan den fluktuera kraftigt och är mycket svår-förutsägbar när det gäller nya insatser. I sammanhanget bör framhållas att efterfrågan på svensk personal, såväl militär, polisiär som annan civil personal, har ökat från FN:s, OSSE:s, EU:s och andra internationella aktörers sida. Det är en svensk ambition att nominera fler kvinnor till internationella tjänster. Den snabba utvecklingen av EU:s säkerhets- och försvarspolitik (ESFP) kommer sannolikt att ställa krav på resurser. Detta gäller inte minst den civila krishantering och konfliktförebyggande.

Att i större utsträckning söka förebygga väpnade konflikter har under senare år varit en prioriterad fråga för Sverige. En fokusering på detta sker i flera organisationer. Som ett led i vidareutvecklingen av FN:s konfliktförebyggande kapacitet presenterade generalsekreteraren en rapport på detta tema i juni 2001, där bland annat framhålls att förebyggandet av väpnade konflikter tillhör en av medlemsstaternas främsta skyldigheter. Rapporten påvisar också vikten av ökad samordning mellan verksamhetsområden och aktörer inom FN-systemet samt i relation till regionala organisationer, regeringar och det civila samhället och följs nu upp i olika FN-sammanhang. Sverige har av generalförsamlingens president fått i uppdrag att samordna ansträngning-

arna att få till stånd en resolution i generalför-
samlingen till stöd för generalsekreterarens rap-
port. Även EU, OSSE och Nato ägnar i ökande
grad uppmärksamhet åt möjligheterna att före-
bygga väpnade konflikter. Kommissionen arbe-
tar också med att följa upp rekommendationerna
i kommissionens meddelande om konfliktföre-
byggande från april 2001 inom de områden som
kommissionen har särskild kompetens, inklusive
utvecklingsbistånd och handel.

Finansiering av svensk medverkan i interna-
tionella fredsfrämjande insatser och konfliktfö-

rebyggande verksamhet sker även genom ut-
nyttjande av anslag inom utgiftsområde 6, To-
talförsvaret, samt utgiftsområde 7, Internationellt
bistånd.

Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser.
Inom anslaget 5:6 finns följande bemyndigande-
ram. För internationella fredsfrämjande insatser
föreslås regeringen få ikläda staten förpliktelser
som tillsammans med tidigare gjorda utestående
förpliktelser innebär utgifter på högst
135 000 000 kronor efter år 2003 i enlighet med
följande tabell.

Tabell 3.13 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2001	Prognos 2002	Beräknat 2003	Beräknat 2004
Utestående åtaganden vid årets början	120 000	150 000	145 000	
Nya åtaganden	220 000	180 000	160 000	
Infriade åtaganden	-190 000	-185 000	-170 000	-170 000
Utestående åtaganden vid årets slut	150 000	145 000	135 000	
Erhållet/föreslaget bemyndigande	150 000	155 000	135 000	

Regeringens överväganden

Syftet med den fredsfrämjande verksamheten är
att bidra till konfliktlösning och konfliktföre-
byggande samt till insatser till skydd av mänsk-
liga rättigheter och humanitär verksamhet. Vi-
dare skall anslaget göra det möjligt att med bred
geografisk spridning stödja konkreta fredsfräm-
jande insatser genom att på begäran av FN eller
enligt beslut av OSSE eller EU eller annat bilate-
ralt eller mellanstatligt organ ställa militärobser-
vatorer, civilpoliser, experter m.fl. till förfogande
för fredsbevarande och annan fredsfrämjande
verksamhet. Detta inkluderar även skydd av
mänskliga rättigheter, konfliktförebyggande,
förtroendeskapande åtgärder, sanktionsövervak-
ning, planerings- och förhandlingsarbete eller
övervakningsverksamhet. (Insatser med väpnad
trupp finansieras över utgiftsområde 6.)

Det största enskilda användningsområdet för an-
slaget är finansiering av svenskt deltagande i FN-
missioner med såväl militära observatorer som
civilpoliser. Sverige har under 2002 varit repre-
senterat i flertalet av FN:s fredsoperationer och
detta kommer fortsatt vara en viktig del av de
svenska ansträngningarna att främja internatio-
nell fred och säkerhet. Utökade svenska åtagan-

den inom ramen för EU:s säkerhets- och för-
svarspolitik (ESFP), inklusive beträffande civil
krishantering, kan bli aktuella under 2003. Även
OSSE:s ökande verksamhet i södra Kaukasus
och Centralasien, respektive utvecklingen av or-
ganisationens civila snabbinsatsberedskap (RE-
ACT) ställer också ökade krav på svensk med-
verkan och resurser. Under 2003 kommer
Sverige vidare att intensifiera arbetet med att i
högre grad inrikta den fredsfrämjande verksam-
heten på konfliktförebyggande åtgärder, bl.a. så-
som beskrivits i Regeringens skrivelse till riksdag-
en 2000/01:2 Att förebygga väpnade konflikter.

Sverige kommer under år 2003 att fortsatt
verka för en utvecklad roll för poliser i freds-
främjande insatser. Inom EU:s växande, civila
krishanteringskapacitet är civilpoliser en central
komponent. FN har organiserat ett antal kom-
plexa missioner (t.ex. i Östtimor och Kosovo)
där organisationen även påtagit sig ansvar för
den civila administrationen under ett övergångs-
skede. I dessa – men även i andra mer traditio-
nella missioner – spelar civilpoliser en viktig roll,
och Sverige har genom deltagande med civilpoli-
ser bidragit till att uppfylla missionernas respek-

tive mandat. Även OSSE strävar efter att stärka verksamheten inom polisområdet, som en integrerad del av arbetet inom konfliktförebyggande, krishantering och återuppbyggnad. Utbildning av poliser är ett område där OSSE utvecklat särskild kapacitet, t.ex. inom ramen för Kosovo Police School. Även Nato och PFF (partnerskap för fred) bedriver i allt högre grad konfliktförebyggande verksamhet genom stöd till demokratisk reform av säkerhetssektorn i regioner som västra Balkan, södra Kaukasus och Centralasien.

Det svenska deltagandet med såväl trupp, observatörer som poliser i Västra Balkan förväntas vara fortsatt omfattande. Sverige avser t.ex. bidra till den EU-ledda insats som kommer att efterträda FN:s polisinsats i Bosnien-Hercegovina fr.o.m. årsskiftet 2002/03. Beroende på utvecklingen i vissa afrikanska konfliktområden kan nytt eller utökat svenskt deltagande bli aktuellt. Fortsatta ansträngningar att stärka den afrikanska kapaciteten för konflikt- och krishantering är en central målsättning. Sverige kan också i ökad utsträckning tillfrågas om finansiellt stöd till insatser inom ramen för regional och subregional krishantering. EU tog under 2001 ett betydande steg framåt mot en gemensam policy för fredsbevarande i Afrika genom att anta en ny gemensam ståndpunkt om förebyggande, hantering och lösning av konflikter i Afrika. Vad avser Asien förutses ett fortsatt storskaligt internationellt engagemang i Afghanistan, vilket innebär ytterligare efterfrågan på svenskt deltagande. Därtill kan komma ett utökat eller förnyat deltagande i t.ex. Sri Lanka eller Kashmir. Situationen i Mellanöstern är fortsatt instabil. Beroende på utvecklingen i regionen kan frågan om en multinationell närvaro på de ockuperade palestinska områdena komma att aktualiseras. Utvecklingen i Irak kan bli sådan att Sverige bör ha beredskap för en situation där behov av internationella insatser uppstår. Sverige har redan militärobservatörer på plats (UNIKOM).

Anslaget kan vidare komma att utnyttjas för stöd till andra former av insatser inom området fredsfrämjande och mänskliga rättigheter, delvis i form av finansiering av utländska elevers deltagande i förberedande kurser för FN-tjänstgöring arrangerade av Sverige men också genom direkt stöd till konfliktförebyggande projekt, internationella seminarier, konferenser och forskningsprojekt. Finansiellt stöd kan vidare lämnas till enskilda organisationer som bedriver verksamhet inom området. Sverige kommer vidare att verka

för att all personal, både manlig och kvinnlig, som arbetar inom FN och andra internationella organisationer för fredsfrämjande insatser får en grundlig utbildning i könsrollsfrågor. I detta sammanhang kommer den nyinrättade Folke Bernadotteakademien i Kramfors att få stor betydelse. Regeringen gör bedömningen att anslaget för 2002 engångsvis kan sänkas med 49 000 000 kronor vilka överförs till anslaget 5:3 Bidrag till vissa internationella organisationer. Anslaget för 2003 sänks med 20 000 000 kronor vilka överförs till anslaget 5:3 Bidrag till vissa internationella organisationer för finansiering av ökade kostnader för FN:s fredsbevarande och fredsbyggande verksamhet. Därutöver har anslagsnivån justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion, se volym 1, avsnitt 6.2.1.

För 2003 har anslaget beräknats till 133 958 000 kronor.

Tabell 3.14 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:6 Fredsfrämjande verksamhet

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	151 711	151 711
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	1 303	4 250
Beslut		
Överföring till 5:3	- 20 000	-25 000
Förslag/beräknat anslag	133 958	131 926

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.8.7 5:7 Svenska institutet

Tabell 3.15 Anslagsutveckling

<i>Tusental kronor</i>				
2001	Utfall	57 111	Anslags-sparande	-591
2002	Anslag	64 257	Utgifts-prognos	65 306
2003	Förslag	66 818		
2004	Beräknat	68 291		

Anslaget finansierar Svenska institutets (SI) kostnader för informations- och presentationsverksamhet, utbyte och samarbete inom utbildning, forskning, kultur och samhälle samt Svenska kulturhuset i Paris. Verksamheten genomförs i samverkan med bl.a. den svenska utrikesförvaltningen samt svenska och utländska samarbetspartners. Europa, Nordamerika och

vissa länder i Asien är prioriterade insatsområden.

Svenska institutet har därutöver anslag för bi-ståndsrelaterade insatser i Central- och Östeuropa samt gäststipendie- och utbytesverksamhet med utvecklingsländer (utgiftsområde 7), för verksamhet inom utbildningsområdet (utgiftsområde 16) och för insatser inom internationellt kulturutbyte (utgiftsområde 17). Till detta kommer ett antal särskilda uppdrag. Totalt använt medel till Svenska institutet från statsbudgeten uppgick 2001 till 131 500 000 kronor varav anslaget 5:7 utgjorde 55 600 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.16 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2001	6 926	7 000	-74
Prognos 2002	7 000	7 000	0
Budget 2003	5 500	5 500	0

Försäljning av böcker och informationsmaterial genom Sverigebokhandeln, postorder och Internet har hittills utvecklats enligt förväntningarna. För 2003 förutses en nedgång i försäljningen på grund av flyttning till andra lokaler. Intäkterna av verksamheten disponeras av myndigheten.

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket bedömer att Svenska institutets årsredovisning för 2001 ger en korrekt bild av verksamheten under det gångna året.

Regeringen konstaterar att Svenska institutet fortsätter arbetet med att förbättra sin ekonomistyrning samt rutinerna för åiterrapportering.

Regeringens överväganden

Svenska institutets mål för den del av verksamheten som finansieras inom utgiftsområde 5, är att öka kunskaperna om och intresset för svenskt kultur- och samhällsliv i utlandet och därmed bidra till ökad tillväxt och sysselsättning. SI skall inom ramen för uppgiften upprätthålla en informationsservice och ha ett samordnings-

ansvar som tillgodoser utlandsmyndigheternas behov av att förmedla information om Sverige samt genomföra riktade projekt till olika målgrupper.

Regeringen bedömer, på grundval av en löpande dialog med myndigheten, att målen för verksamheten under 2001 har uppfyllts väl.

Regeringen förstärkte SI:s anslag för 2002 med 4 000 000 kronor för insatser i Europa, Nordamerika och i vissa länder i Asien. Institutet fick därmed ett större handlingsutrymme för att initiera och utveckla flera och större främjandeprojekt med tonvikt på kultur. SI skall med sin speciella kompetens på kultur- och samhällsområdet fortsätta att ge de Sverigefrämjande insatserna en intellektuell dimension.

Regeringen föreslår därför ett tillskott till SI:s verksamhet i Europa, Nordamerika och vissa länder i Asien om 1 500 000 kronor. Anslagshöjningen föreslås ske genom en omfördelning inom utgiftsområde 5 från anslaget 5:8 Övrig information om Sverige i utlandet.

I samband med att kandidatländerna i Central- och Östeuropa blir medlemmar i EU skall det svenska utvecklingsarbetet med dessa i princip avslutas. Finansieringen av Svenska institutets verksamhet i dessa länder sker i dag över anslaget för samarbete med Central- och Östeuropa, och en lösning för den framtida finansieringen är nu under behandling. Under sommaren 2002 tillsatte regeringen en utredning om den framtida internationella kulturverksamheten. Betänkande skall läggas fram hösten 2003. Utredningen skall bl.a. föreslå hur de statliga insatserna för internationell kulturverksamhet skall utformas. Anslagsnivån har justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion, se volym 1, avsnitt 6.2.1.

För 2003 har anslaget beräknats till 66 818 000 kronor.

Tabell 3.17 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:7 Svenska institutet

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	64 257	64 257
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	1 061	2 534
Beslut		
Överföring från 5:8	1 500	1 500
Förslag/beräknat anslag	66 818	68 291

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.8.8 5:8 Övrig information om Sverige i utlandet

Tabell 3.18 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2001	Utfall	14 910	Anslags-sparande	2 381
2002	Anslag	9 266	Utgifts-prognos	11 496
2003	Förslag	8 535		
2004	Beräknat	7 341		

Anslaget används framför allt till att finansiera av regeringen prioriterade främjande- och informationsinsatser genom de svenska utlandsmyndigheterna. Detta sker i huvudsak genom delegerade medel. Flertalet av projekten initieras av myndigheterna själva. Anslaget används också till journalistinbjudningar, seminarier och visst personutbyte mellan Sverige och andra länder. Utlandsmyndigheternas roll i främjandearbetet har på senare år starkt understrukits. De delegerade medlen är viktiga för utlandsmyndigheternas medverkan i detta arbete.

Regeringens överväganden

Insatserna föreslås koncentreras till Europa, Nordamerika och vissa länder i Asien. Tonvikt skall läggas på information om Sverige som ledande industri-, IT-, bioteknik- och kulturnation.

Regeringen föreslår att 1 500 000 kronor överförs till anslaget 5:7 Svenska institutet samt 1 100 000 kronor överförs till anslaget 5:11 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI).

För 2003 har anslaget beräknats till 8 535 000 kronor.

Tabell 3.19 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:8 Övrig information om Sverige i utlandet

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	9 266	9 266
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning m.m. ¹	-519	-519
Beslut	2 388	94
Överföring till 5:7	-1 500	-1 500
Överföring till 5:11	-1 100	-1 100
Förslag/beräknat anslag	8 535	7 341

¹ Valutaomräkning

3.8.9 5:9 Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området

Tabell 3.20 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2001	Utfall	2 375	Anslags-sparande	1 667
2002	Anslag	1 659	Utgifts-prognos	3 283
2003	Förslag	1 659		
2004	Beräknat	1 659		

Syftet med anslaget är att ge stöd till verksamhet som främjar svensk utrikespolitik, framför allt avseende nedrustnings-, ickespridnings- och säkerhetspolitik. Exempel på sådan verksamhet är stöd till sådana studier och utredningar som har en direkt påverkan på nedrustningsarbetet. Stöd lämnas också till sådan verksamhet som syftar till att sprida kunskap och öka allmänhetens engagemang och förståelse för området.

Regeringens överväganden

Projekt m.m. som finansierats inom anslaget har legat inom prioriterade områden för svensk utrikespolitik. Som exempel på bidrag som beslutats under andra halvåret 2001 och första halvåret 2002 kan nämnas stöd till:

- organisationer engagerade i arbetet mot problemen som uppstår p.g.a. av spridningen av lätta vapen,
- förberedelsearbetet inför det första årliga mötet inför 2005 års NPT översynskonferens,
- arbetet med provstoppsavtalet genom att tillhandahålla svensk ledning av den arbetsgrupp som ansvarar för verifikationsförberedelserna,
- ett större seminarium om kärnvapennedrustning,
- bidrag till FN-relaterat arbete för nedrustningsfrågor.

Ett svenskt ordförandeskap i Nuclear Suppliers Group (NSG) under år 2004 och första halvåret 2005 kan komma att aktualiseras.

Stöd åt utredningar, seminarier, utgivande av publikationer m.m. är ett väsentligt instrument för att främja och informera om den svenska utrikespolitiken och för att bidra till att föra det internationella nedrustningsarbetet, icke-sprid-

ningsarbetet och rustningskontrollarbetet framåt.

För 2003 har anslaget beräknats till 1 659 000 kronor.

Tabell 3.21 Härlledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:9 Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	1 659	1 659
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut	0	0
Förslag/beräknat anslag	1 659	1 659

3.8.10 5:10 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling

Tabell 3.22 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2001	Utfall	8 700	Anslags-sparande	439
2002	Anslag	9 000	Utgifts-prognos	9 316
2003	Förslag	9 000		
2004	Beräknat	9 000		

Anslaget finansierar stöd till organisationer och stiftelser i syfte att främja studier och information om nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor. Regeringen beslutar om fördelning av medel från anslaget i enlighet med förordningen (1993:983) om statligt stöd för information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling, samt de ändringar som införts i denna genom förordning (1996:824). Bidrag lämnas till organisationer och stiftelser som organisationsstöd eller projektbidrag. Stödet omfattar ämnesområdena nedrustning och rustningskontroll, konflikthantering samt andra säkerhetspolitiska ämnen inom ramen för ett vidgat säkerhetspolitiskt synsätt. Anslagssparande vid utgången av år 2001 beror dels på att beviljade bidrag inte rekviderats, dels på att organisationer återbetalat outnyttjade medel vid slutredovisningen av äldre projekt. Anslagssparandet beräknas tas i anspråk under innevarande budgetår. Användningen av anslaget ses under 2002 över av en särskild utredare.

Regeringens överväganden

Stöd enligt förordningen utgick under budgetåret 2001 till 15 organisationer och 78 projekt. För budgetåret 2002 har beslut fattats om stöd till 16 organisationer och 82 projekt.

Regeringen anser det väsentligt att stimulera kunskap, intresse och engagemang för frågor som rör global och europeisk säkerhet. Stödet till organisationer och stiftelser för detta ändamål fyller därför en viktig funktion. En förutsättning för att stöd skall lämnas är att det främjar verksamhet som är av allmänt intresse och har en god spridningseffekt. Sammantaget bedöms uppställda mål ha uppfyllts väl inom den givna budgetramen. Stödet bedöms ha haft god spridningseffekt. Denna bedömning görs på grundval av den kontinuerliga rapportering som sker av pågående projekt samt den slutredovisning som inkommer för avslutade projekt.

För 2003 har anslaget beräknats till 9 000 000 kronor.

Tabell 3.23 Härlledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:10 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling

Tusenta kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	9 000	9 000
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut	0	0
Förslag/beräknat anslag	9 000	9 000

3.8.11 5:11 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)

Tabell 3.24 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2001	Utfall	21 373	Anslags-sparande	
2002	Anslag	22 016	Utgifts-prognos	22 016
2003	Förslag	26 053		
2004	Beräknat	26 053		

Anslaget finansierar vetenskaplig forskning i konflikt- och samarbetsfrågor av betydelse för internationell fred och säkerhet. Syftet med forskningen är att bidra till förståelsen av betingelserna för fredliga lösningar av mellanstatliga konflikter och för en stabil fred.

Regeringens överväganden

Stockholms internationella fredsforskningsinstitut SIPRI bedriver forskning i konflikt- och samarbetsfrågor. Institutets verksamhet under budgetåret 2001 har främst inriktats på forskning inom tre huvudområden:

Militära utgifter, vapenproduktion och vapenhandel. Denna del av SIPRI:s verksamhet är främst inriktad på datainsamling och är att betrakta som institutets kärnverksamhet, *Konflikter, konfliktförebyggande och regional säkerhet.* Regioner som studeras är Europa, Ryssland, Asien och Mellanöstern, *Massförstörelsevapen och internationell säkerhet.* Inom detta huvudområde bedrivs studier av såväl massförstörelsevapen som konventionella vapen, däribland antipersonella minor.

SIPRI har gjort en ökad satsning på den politiska tillämpningen av de internationella multilaterala säkerhetsstrukturerna, särskilt genom utvecklingen av ett program för deltagande i det arbete som bedrivs inom Partnerskap för Freds "PfP Consortium of Defence Academies and Security Studies Institutes", i synnerhet genom koordinering av konsortiets arbetsgrupp för ickespridning och exportkontroll.

Denna utveckling kan ses i ljuset av den dialog som under senare år förts mellan SIPRI och Regeringskansliet som resulterat i en ömsesidig insikt om behovet att bättre anpassa institutets verksamhet till de frågor som utmärker utvecklingen inom freds- och konfliktrelaterade processer efter det kalla kriget. De områden där regeringen bedömer att SIPRI skulle kunna spela en viktig roll är: *det breda säkerhetsbegreppet, konflikthantering*, särskilt olika former för förebyggandet av väpnade konflikter. Den "nya generationens"-konflikter och hur olika instrument påverkar konfliktförloppet, *nedrustningsfrågor* (NPT, B- och C-vapen, landminor och lätta vapen), säkerhetspolitiska utmaningar i Europa och dess närområde; subregionalism. Bli ett diskussionsforum för formandet av den nya europeiska säkerhetsordning som i dag utkristalliseras, *värna om internationaliseringen* och anlägga ett globalt perspektiv på de stora frågorna om överlevnad, FN, fördelar och nackdelar med globalisering.

Samtidigt har regeringen under en längre tid understrukit vikten av att institutet säkerställer en högre grad av extern finansiering för att minska beroendet av statliga medel. Intrycket är

att SIPRI tagit sig an uppgiften med stort allvar, vilket regeringen välkomnar och uppmuntrar. Det bör samtidigt understrykas att det måste finnas en balans mellan kärnbudgeten och externa bidrag. En förutsättning för att externa bidrag skall kunna sökas, erhållas och förvaltas på ett ändamålsenligt sätt är att institutet har en stabil infrastruktur och ekonomisk bas att utgå ifrån. Ett föränderligt säkerhetspolitiskt läge, sett i ljuset inte minst av terrorattackerna i USA den 11 september och dess konsekvenser, ställer krav på flexibilitet avseende forskningsinriktningen inom SIPRI.

Regeringen bedömer mot denna bakgrund att de ekonomiska resurserna måste ökas för att den framtida verksamheten skall kunna tillgodoses.

För 2003 har anslaget beräknats till 26 053 000 kronor.

Tabell 3.25 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:11 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	22 016	22 016
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	537	537
Beslut		
Överföring från 5:8	1 100	1 100
Överföring från 5:16	2 400	2 400
Förslag/beräknat anslag	26 053	26 053

¹Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.8.12 5:12 Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet

Tabell 3.26 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Belopp
2001	Utfall	9 976		1 006
2002	Anslag	11 706	Utgifts-prognos	11 554
2003	Förslag	12 992		
2004	Beräknat	12 992		

Ändamålet med anslaget är att tillföra regeringen teknisk och vetenskaplig sakkunskap för att Sverige genom nationella och deltagande i internationella insatser aktivt skall kunna föra det internationella arbetet inom nedrustning, ickespridning och rustningskontroll framåt.

Regeringens överväganden

Arbetet med att stärka 1972 års konvention om förbud mot bakteriologiska (biologiska) och toxinvapen har fortsatt under 2002, varvid bistånd från teknisk expertis från Totalförsvarets Forskningsinstitut (FOI) är väsentligt. FOI deltar även i arbetet i Haag med genomförandet av konventionen om förbud mot kemiska vapen samt genom att tillhandahålla ett verifikationslaboratorium för Organisationen för förbud mot kemiska vapen (OPCW).

Inom FOI fortsätter arbetet för att upprätta ett svenskt nationellt datacenter, inklusive seismologisk kompetens, för provstoppsavtalet i enlighet med Sveriges åtaganden under avtalet. Vidare ansvarar FOI för inhämtande och vidarebefordran till CTBTO i Wien av tekniska mätdata för verifikation av avtalet.

FOI bedriver dessutom forskning avseende metoder för verifikation under både provstoppsavtalet och ett framtida avtal om förbud mot produktion av klyvbart material. Förhandlingar om ett sådant avtal har dock fortfarande inte kunnat påbörjats. Vidare har FOI lämnat stöd till det svenska deltagandet i det internationella samarbetet för att nedrusta och förhindra spridning av kärnvapenmaterial i Ryssland liksom till förberedelserna för översynskonferensen år 2005 av Icke-spridningsavtalet (NPT).

Ett trovärdigt och aktivt deltagande från svensk sida i det internationella arbetet på området kräver tillgång till erforderlig teknisk och vetenskaplig expertis. Det tekniska och vetenskapliga underlag som FOI bidragit med under året har varit av den kvalitet att det direkt kommit till användning i förhandlingar. Under budgetåret 2003 bör FOI vara berett att även lämna tekniskt och vetenskapligt stöd i eventuella förhandlingar om ett produktionstopp för klyvbart material för kärnvapenändamål och till internationellt intensifierat arbete rörande spridning av långräckviddiga missiler liksom till insatser för att förstöra massförstörelsevapen i Ryssland.

För 2003 har anslaget beräknats till 12 992 000 kronor.

Tabell 3.27 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:12 Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget		
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	286	286
Beslut		
Överföring från 5:2	500	500
Överföring från 5:14	500	500
Förslag/beräknat anslag	12 992	12 992

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.8.13 5:13 Utrikespolitiska institutet

Tabell 3.28 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2001	11 710		
2002	10 826		10 826
2003	Förslag	13 490	
2004	Beräknat	11 090	

Anslaget finansierar Utrikespolitiska institutet (UI). UI:s del av målet för politikområdet Utrikes och säkerhetspolitik är att främja intresset för internationella frågor samt öka kunskapen om detta ämne genom forskning och information till allmänheten.

Utrikespolitiska Institutets verksamhet under budgetåret har främst bedrivits med följande inriktningar: forskning, utbildning, program- och konferensverksamhet, publikationer samt bibliotek och arkiv.

Regeringens överväganden

En samlad bedömning av effekterna av institutets verksamhet är att UI på samtliga verksamhetsområden spelar en viktig roll i främjandet av intresset för, och uppbyggnaden av kunskap kring, internationella frågor. UI:s folkbildande- och forskningsverksamhet är värdefull i ett samhälle präglad av ökad grad av internationalisering och ökad medvetenhet om utrikespolitiska och internationella frågor. En kontinuerlig anpassning till samhällets övriga utbud av information och verksamheter inom den svenska och inter-

nationella forskningen på området har dock visat sig nödvändig för att hävda UI:s relevans.

På uppdrag av UI:s styrelse har Jubileumsfonden utvärderat institutets nuvarande verksamhet. Jubileumsfondens arbetsgrupps förslag har lett till vissa förändringar. De viktigaste är att en forskningschefstjänst har inrättats samt att en viss förstärkning av forskningsanslagen gjorts möjlig. UI har också enligt regeringens önskemål under året presenterat sitt utvecklingsmål som är en starkare forskningsorganisation och roll som tankesmedja.

Regeringskansliet har utrett regeringens bidrag till UI i syfte att finna former för en realistisk och ekonomiskt stabil utveckling av institutets framtida verksamhet. Utredningens förslag i är i korthet:

- att stärka UI:s roll som "tankesmedja",
- att ge UI förutsättningar att samla kunskap om pågående internationell forskning i Sverige,
- samlokalisering med andra liknande institutioner för ökad samverkan samt besparingar på det administrativa området,
- fler finansieringskällor

Utredningen remissbehandlas för närvarande.

UI har i sitt budgetunderlag pekat på behovet av tillfällig höjning av anslaget. UI:s verksamhet har de senaste åren gått med underskott som endast kunnat täckas av reserverade medel och eget kapital. Institutets finansiella situation är fortsatt svår.

Det är därför angeläget att den inledda strukturomvandlingen inom UI fortsätter. En ökad extern finansiering av institutets verksamhet har bl.a. diskuterats med Riksbankens jubileumsfond.

Regeringen anser att anslaget engångsvis skall tillföras en tillfällig förstärkning. Detta föreslås ske genom tillfällig omförelse från anslaget 5:14 till 5:13.

För 2003 har anslaget beräknats till 13 490 000 kronor.

Tabell 3.29 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:13 Utrikespolitiska institutet

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	10 826	10 826
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	264	264
Beslut		
Överföring från 5:14	2 400	0
Förslag/beräknat anslag	13 490	11 090

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.8.14 5:14 Forsknings-, utrednings- och projektverksamhet av särskild utrikes- och säkerhetspolitisk betydelse

Tabell 3.30 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2001	4 301	437	
2002	Anslag	5 978	6 331
2003	Förslag	3 224	
2004	Beräknat	5 624	

Anslaget finansierar dels forskningsprogrammet på Utrikespolitiska Institutet (UI), som bedrivs enligt särskilt avtal mellan UI och staten, dels direktstöd till enskilda forskare enligt beslut av regeringen. En del av anslaget används också för forskning om europeisk säkerhet – inklusive utbytestjänstgöring med Utrikesdepartementet och internationell seminarieverksamhet – i samarbete med Totalförsvarets forskningsinstitut eller andra forskningsinstitut.

Regeringens överväganden

Det från detta anslag finansierade forskningsprogrammet vid UI har i anslutning till Riksbankens jubileumsfonds arbete varit föremål för en vetenskaplig utvärdering. Denna utvärdering samt regeringens utredning om UI kommer att ligga till grund för regeringens ställningstagande till det särskilda forskningsprogrammet när avtalet om detta löper ut vid årsskiftet. I detta ställningstagande kommer särskild vikt att fästas vid programmets betydelse för forskningsklimatet vid UI, vid den relevans arbetet inom programmet har för utformningen av svensk utri-

kespolitik samt programmets betydelse för omfattningen av internationell forskning i landet.

Regeringen föreslår att återstående medel efter omförelse till anslag 5:13 används till utredningsverksamhet, fördjupade forskningsstudier och kortare projekt av policyinriktade studier inom det säkerhetspolitiska området.

För 2003 har anslaget beräknats till 3 224 000 kronor.

Tabell 3.31 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:14 Forsknings-, utrednings- och projektverksamhet av särskild utrikes- och säkerhetspolitisk betydelse

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	5 978	5 978
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	146	146
Beslut		
Överföring till 5:12	-500	-500
Överföring till 5:13	-2 400	0
Förslag/beräknat anslag	3 224	5 624

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.8.15 5:15 Inspektionen för strategiska produkter

Tabell 3.32 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Typ	Belopp	Notering	Belopp
2001	Utfall	18 277	Anslagskredit	-707
2002	Anslag	20 310	Utgiftsprognos	19 598
2003	Förslag	20 693		
2004	Beräknat	21 155 ¹		

¹ Motsvarar 20 693 tkr i 2003 års prisnivå

Anslaget finansierar Inspektionen för strategiska produkter (ISP) som ansvarar för den kontroll som föreskrivs i lagen (1992:1300) om krigsmateriel och lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd med tillhörande förordningar, samt rådets förordning (EG) nr 1334/2000 av den 22 juni 2000 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export av produkter och teknik med dubbla användningsområden. Inspektionen skall också vara nationell myndighet inom ramen för konventionen om förbud mot kemiska vapen (CWC). Inspektionen prövar förvaltningsärenden avseende kontroll av

krigsmateriel och export av produkter och teknik med dubbla användningsområden.

Inspektionen har till sitt förfogande det parlamentariskt sammansatta exportkontrollrådet och det tekniskvetenskapliga rådet. Kostnader för verksamheten täcks av avgifter som redovisas mot särskild inkomsttitel på statsbudgeten. Avgiften tas ut av företag vars produkter omfattas av kontrollen över krigsmateriel och varor med dubbla användningsområden.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.33 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (Som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2001	19 053		19 053	0
Prognos 2002	20 758		20 758	0
Budget 2003	21 850		21 850	0

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen för år 2001 avseende ISP.

Regeringens överväganden

Det är regeringens bedömning att ISP under år 2001 har uppfyllt att säkerställa att exportkontrollens syften uppnås samt att Sveriges internationella åtaganden fullföljs.

I ljuset av händelserna den 11 september 2001 har det internationella samarbetet på exportkontrollområdet fördjupats markant – bl.a. med förslag på utökad kontroll av export av varor med dubbla användningsområden för att stävja spridning av massförstörelsevapen till bl.a. icke-statliga aktörer. ISP:s aktiva deltagande i detta samarbete förväntas fortsätta i minst nuvarande omfattning.

Omstruktureringen av svensk försvarsindustri fortsätter. Det konkreta samarbetet mellan industrier i de sex länder som omfattas av LoI-samarbetet (Letter of Intent) – där Sverige ingår – förväntas inledas under hösten 2002. ISP kommer att fortsatt aktivt delta i vidare utveckling av detta LoI-samarbete. Anslagsnivån har justerats i

syfte att begränsa statlig konsumtion, se volym 1, avsnitt 6.2.1.

För 2003 har anslaget beräknats till 20 693 000 kronor.

Tabell 3.34 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:15 Inspektionen för strategiska produkter

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	20 310	20 310
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	383	845
Förslag/beräknat anslag	20 693	21 155

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.8.16 5:16 Europainformation m.m.

Tabell 3.35 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Typ	Belopp	Notering	Belopp
2001	Utfall	16 972	Anslags-sparande	483
2002	Anslag	16 800	Utgifts-prognos	16 582
2003	Förslag	16 000		
2004	Beräknat	12 000		

Anslaget finansierar informationsverksamheten om den europeiska integrationen. En viktig uppgift är att bedriva ett aktivt informationsarbete om regeringens EU-politik och om aktuella EU-frågor. En annan viktig uppgift är att göra information tillgänglig för en bred allmänhet och tillgodose de behov som finns av att följa EU-arbetet. Informationsansvaret omfattar EU-arbetet inom hela Regeringskansliet. Allmänheten är den primära målgruppen för insatserna.

Verksamheten består bland annat av produktion av informationsmaterial om svensk EU-politik och EU-samarbete, webbplats och seminarier.

Målet är att öka kunskaperna om EU och om regeringens EU-politik för att på så sätt stimulera Europadebatten. Kunskaper om EU-samarbetet är en förutsättning för att medlemskapet skall kunna utnyttjas till fullo av såväl enskilda som företag och organisationer.

Regeringens överväganden

Anslaget syftar till att öka kunskaperna hos den svenska allmänheten om regeringens EU-politik och om aktuella EU-frågor.

Information om EU till den svenska allmänheten har fortsatt hög prioritet och bedrivs med hög ambitionsnivå. Till de sakområden som prioriteras hör EU:s utveckling och framtid samt utvidgningen.

Det arbete som hittills har bedrivits, med bland annat ökad produktion och bredare spridning av information om regeringens EU-politik och aktuella EU-frågor, har uppfyllt de mål som sattes upp för verksamheten.

En förändring i verksamheten är att under en treårsperiod (2002-2004) tillförs anslaget totalt 30 miljoner kronor (2002 10 miljoner kronor, 2003 12 miljoner kronor samt 2004 8 miljoner kronor) för externa informationsinsatser och fördelning av projektbidrag till den parlamentariska kommittén för debatt om EU:s utveckling och framtid inför 2004-års regeringskonferens. Kommitténs arbete ersätter dock inte den ordinarie EU-informationen till allmänheten.

Till de områden regeringen prioriterar under 2003 hör information om utvidgningen, en långsiktigt hållbar ekonomisk, social och ekologisk utveckling, arbetet med att skapa ett område för frihet, säkerhet och rättvisa, en aktiv och samstämmig utrikespolitik samt debatten om EU:s framtid.

I budgetpropositionen för år 2001 aviserade regeringen att den för år 2002 skulle göra en ny helhetsbedömning av behovet av regeringens EU-information. Regeringen har därför tillsatt en särskild utredare med uppdrag att föreslå vilken inriktning och omfattning EU-informationen till den svenska allmänheten från riksdag och regering bör ha. Utredaren skall redovisa sitt uppdrag hösten 2002.

Ett belopp på 2 400 000 kronor föreslås fr.o.m. år 2003 att överföras till anslaget 5:11 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI) samt 400 000 kronor till anslaget 5.17 Föreningen Norden. Medlen för den parlamentariska kommittén för debatt om utveckling och framtid inför 2004 års regeringskonferens ökas med 2 000 000 kronor jämfört med 2002. Anslaget sänks därmed från beräknat 16 800 000 kronor till 16 000 000 kronor. Från och med år 2003 upphör finansieringen av information om euron från detta anslag.

För 2003 har anslaget beräknats till 16 000 000 kronor.

Tabell 3.36 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:16 Europainformation m.m.

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	16 800	16 800
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring till 5:11	-2 400	-2 400
Överföring till 5:17	-400	-400
Överföring från 90:6	2 000	-2 000
Förslag/beräknat anslag	16 000	12 000

För 2003 har anslaget beräknats till 7 528 000 kronor.

Tabell 3.38 Härledning av anslagsnivå 2003-2005, för 5:17 Föreningen Norden

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	7 128	7 128
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring från 5:16	400	400
Förslag/beräknat anslag	7 528	7 528

3.8.17 5:17 Föreningen Norden

Tabell 3.37 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2001	7 128		
2002	7 128		7 035
2003	Förslag	7 528	
2004	Beräknat	7 528	

Från anslaget utbetalas medel till Föreningen Nordens verksamhet. Föreningen Norden bedriver en omfattande informationsverksamhet som kan utnyttjas för att göra det nordiska regeringssamarbetet mer känt.

Nordiska ministerrådet beslutade 1999 att etablera s.k. informationsfönster, där information om det nordiska samarbetet kan tillhandahållas, i Stockholm, Oslo och Köpenhamn. Ett avtal har ingåtts med Föreningen Norden om drift av informationsverksamheten "Norden i Fokus" i Stockholm. Verksamheten, som startade i maj 2000, har utvecklats väl.

Regeringens överväganden

Regeringen anser att Föreningen Nordens verksamhet är värdefull och fyller en väsentlig funktion då det gäller att sprida information och ge det nordiska samarbetet en folklig förankring. Föreningen är också en central samarbetspartner vid genomförandet av samnordiska aktiviteter och program.

Bilaga 1

Sveriges samlade bidrag till FN

Bilaga 1

Sveriges samlade bidrag till FN

Innehållsförteckning

5.1	Sveriges samlade bidrag till FN	5
-----	---------------------------------------	---

Tabellförteckning

1.1 Sveriges samlade bidrag till FN.....	5
--	---

5.1 Sveriges samlade bidrag till FN

Tabell 1.1 Sveriges samlade bidrag till FN

Miljoner kronor

Myndighet	FN-organisation	1999	2000	2001	0/F ¹
1.	JUSTITIEDEPARTEMENTET				
	WIPO	1,1	1,0	1,0	0
2.	UTRIKESDEPARTEMENTET				
	FN:s reguljära budget	91,4	111,3	115,5	0
	FN:s fredsbevarande operationer	79,9	188,7	299,0	0
	UNIDO	8,5	8,5	9,0	0
	CTBTO	5,7	6,1	8,1	0
	Kemvapenkonventionen	4,2	2,2	4,4	0
	Övriga obligatoriska bidrag	2,7	1,7	2,5	0
	Fredsbevarande insatser	182,3	133,7	156,0	F
	DHA/UNOCHA	5,0	8,0	10,0	F
	GEF	-	13,4	35,8	F
	HABITAT	5,0	5,0	7,0	F
	IFAD	6,1	30,7	132,7	F
	ITC	7,5	7,0	8,0	F
	UNAIDS	36,5	37,0	47,0	F
	UNCDF	42,0	42,0	50,0	F
	UNDCP	35,0	35,0	38,5	F
	UNCTAD	1,0	6,2	7,0	F
	UNDP	490,0	542,0	795,0 ²	F
	UNESCO	-	-	-	F
	UNFPA	140,0	168,0	163,0	F
	UNHCR	370,0	370,0	587,0 ³	F
	UNICEF	265,0	290,0	297,0	F
	UNIFEM	8,0	10,0	14,0	F
	UNRWA	150,0	160,0	165,0	F
	UN Staff College	-	-	4,0	F
	UNV	-	-	3,0	F
	Världsbanken/IDA	865,5	1366	946,0	F
	WFP inkl. IEF/PRO	180,0	195,0	210,0	F
	WHO/PSA	-	-	-	F
	WMU	-	-	-	F
	UNEP	21,1	7,5	9,1	F
	Övrigt	-	11,0	10,0	F
Sida	FAO	73,0	77,4	91	F
"	HABITAT	0,8	7,8	8,8	F
"	IAEA	0,8	-	-	F
"	ICTP	5,0	5,0	4,0	F
"	ILO	41,0	46,5	63,7	F
"	ITC	2,1	-0,1	3,1	F

Myndighet	FN-organisation	1999	2000	2001	0/F ¹
	" UNDCP	2,6	5,4	3,0	F
	" UNCTAD	2,5	-	4,0	F
	" DHA/UNOCHA	56,8	77,3	82,7	F
	" UNDP	269,0	285,9	372	F
	" UNEP	5,0	4,7	22,0	F
	" UNFPA	6,2	7,2	9,3	F
	" UNHCR	30,0	5,0	13,8	F
	" UNICEF	218,0	417,3	395,0	F
	" UNIDO	-	-0,5	-0,6	F
	" UNIFEM	-	-	-	F
	" UNRISD	5,0	7,0	8,5	F
	" UNRWA	-	2,0	5,0	F
	" UNSO	-	-	-	F
	" UNV	2,8	3,1	0,5	F
	" Världsbanken/IDA	365,0	484,2	371,3	F
	" WFP	52,0	44,8	63,1	F
	" WHO/PSA	112,0	97,6	109,6	F
	" WIPO	0,1	0,6	0,00	F
	" WMU	20,5	22,0	24,0	F
	" PAHO	69,4	53,5	75,0	F
	" Övrigt	53,0	73,0	171,7	F
		<i>4 395,0</i>	<i>5 482,7</i>	<i>6 034,1</i>	
3.	FÖRSVARSDEPARTEMENTET				
	Fredsfrämjande truppinsatser	672,4	969,3	1 074,0	F
4.	SOCIALDEPARTEMENTET				
	WHO	37,1	36,8 ⁴	9,2 ⁵	0
	" för rapportering om läkemedelsbiverkning	1,6	-	-	0
		<i>38,7</i>	<i>36,8</i>	<i>9,2</i>	
5.	UTBILDNINGSDEPARTEMENTET				
	UNESCO	28,7	32,0	32,3	0
6.	JORDBRUKSDEPARTEMENTET				
	FAO	28,5	29,8	35,3	0
7.	NÄRINGSDEPARTEMENTET				
	ILO	20,1	20,0	19,3	0
	WIPO	4,3	2,7	0,7	0
	IMO	1,5	1,4	1,6	0
	OTIF	0,6	0,6	0,7	0
	IRCA	0,01	0,01	-	0
	Luftfartsverket				
	ICAO	2,6	3,4	4,0	0
	Post- & Telestyrelsen				
	" ITU	15,6	13,5	14,6	0
	" UPU	3,2	3,1	3,5	0
		<i>47,91</i>	<i>44,71</i>	<i>44,4</i>	

Myndighet	FN-organisation	1999	2000	2001	O/F ¹
8.	MILJÖDEPARTEMENTET				
	Miljöfonden	20,0	16,0	20,0	F
	SMHI WMO	4,4	4,0	3,8	0
	Övrigt	5,4	4,3	8,3	F
		29,8	24,3	32,1	
TOTALT SUMMA		5 242,0	6 620,6	7 262,4	

¹O=obligatoriskt bidrag, F=frivilligt bidrag

²tidigareläggning av 1:a utbetaln 2002 (265,0)

³tidigareläggning av 1:a utbetaln 2002 (196,0)

⁴utbetalningen 2000 avser 2001

⁵2:a utbetalning för 2001

